

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr.289, Martie - Aprilie 2023 | www.pulsulgeostrategic.ro

ORDINE GLOBALĂ

Miza alegerilor din Turcia și impactul pentru România – interviu cu istoricul Ionuț Cojocaru:

„Nu-l văd pe Erdoğan acceptând un rezultat negativ pentru el. Erdoğan este statul!”

Pag. 5

RĂZBOIUL HIBRID ÎN ERA DIGITALĂ

Psihologia războiului în era digitală.

Impactul mass-media și rețelelor sociale asupra percepției conflictelor

Pag. 33

ORIENTUL MIJLOCIU

BRICS dezvoltă semnificativ relațiile cu statele din Orientul Mijlociu și le invită într-o competiție multipolară

Pag. 18

**O nouă filă –
alianța încheiată
între Arabia Saudită
și Iran pentru
stabilitate regională**

Pag. 27

CUPRINS

Pulsul Geostrategic, Nr.289, Martie - Aprilie 2023

I. EDITORIAL

1. De la unipolaritate la multipolaritate – multilateralism și minilateralism - pag. 3

II. ORDINE GLOBALĂ

2. Miza alegerilor din Turcia și impactul pentru România – interviu cu istoricul Ionuț Cojocaru - pag. 5

III. ORIENTUL MIJLOCIU

3. Israel - analiză comparativă între politica anilor '90 și cea de astăzi: de la partide de centru-stânga la partide religioase și de dreapta - pag. 10

4. Lupta cetățenilor împotriva propriului guvern: o imagine de ansamblu a protestelor din Israel - pag. 13

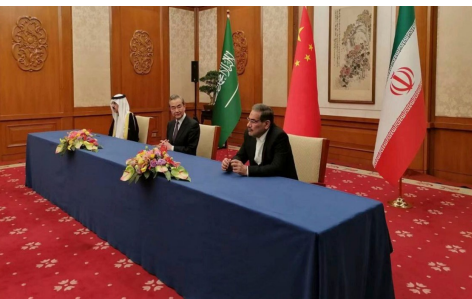
5. Israel în mijlocul furtunii - pag. 16

6. BRICS dezvoltă semnificativ relațiile cu statele din Orientul Mijlociu și le invită într-o competiție multipolară - pag. 18

7. Rolul Chinei în Orientul Mijlociu - pag. 23

8. O nouă filă – alianța încheiată între Arabia Saudită și Iran pentru stabilitate regională - pag. 27

IV. INDO - PACIFIC

9. Echilibrul de putere în Indo-Pacific înainte și după războiul din Ucraina - pag. 30

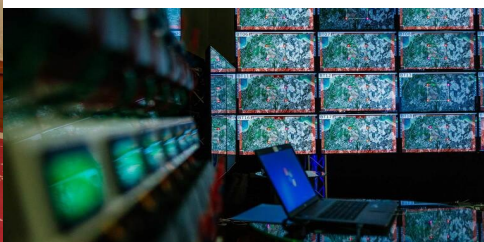

V. RĂZBOIUL HIBRID ÎN ERA DIGITALĂ

10. Psihologia războiului în era digitală. Impactul mass-media și rețelelor sociale asupra percepției conflictelor - pag. 33

11. Propaganda privind regresia coeficientului de inteligență și războiul hibrid - pag. 36

I. EDITORIAL

De la unipolaritate la multipolaritate - multilateralism și minilateralism

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

„Este bine să ai putere, dar este și mai bine să n-ai nevoie de putere”

Mahatma Gandhi

În contextul evoluțiilor intense în plan geopolitic și geostrategic, în ultima perioadă se constată dezbateri mai intense decât oricând pe marginea unor teme aflate în conexiune cu termeni precum unipolaritate, multipolaritate, multilateralism, bilateralism, unilateralism și minilateralism, ca și concepte interdependente, dar foarte complexe, în cadrul sistemului de relații internaționale. Ordinea globală a cunoscut schimbări notabile, iar încheierea Războiului Rece a inaugurat o lume unipolară. Dar noul mileniu și apariția multipolarității au generat provocări semnificative pentru dezvoltarea colaborării, un răspuns la aceste provocări fiind popularitatea tot mai mare a „minilateralismului”, un concept de relații internaționale care implică grupuri mici de națiuni, care colaborează pentru a aborda probleme sau pentru a urmări îndeplinirea obiectivelor comune.

Un exemplu clar de minilateralism a apărut atunci când Emiratele Arabe Unite (EAU), India și Franța și-au anunțat recent angajamentul comun de a lucra împreună printr-un cadru trilateral în diferite domenii, cum ar fi apărarea, energia și tehnologia. EAU a încheiat, de asemenea, parteneriate minilaterale cu India pentru a înființa un centru de tehnologie a informației și comunicațiilor în Etiopia și cu Israel, pentru a promova o unitate de îngrijire a sănătății în Ghana.

În mediile de specialitate, se subliniază că unul dintre avantajele minilateralismului este că poate fi mai adaptabil decât canalele diplomatice tradiționale. În 2021, India, Israel, EAU și SUA au anunțat un „Parteneriat pentru viitor”, care a devenit în curând cunoscut sub numele de formatul I2U2.

În timp ce minilateralismul are riscurile sale, cum ar fi posibilitatea exacerării dezechilibrelor de putere, el are, de asemenea, potențialul de a fi o abordare flexibilă și inovatoare a diplomației, în special în abordarea provocărilor globale precum schimbările climatice, îngrijirea sănătății și securitatea alimentară. Ca atare, ascensiunea puterilor mijlocii – state cu influență moderată pe scena internațională – și progresele tehnologice rapide arată clar că minilateralismul este o cale de avans viabilă pentru țările care încearcă să abordeze diverse probleme care nu pot fi abordate izolat.

Grupurile mai mici de state, cu probleme comune, se pare că doresc obținerea de progrese mai rapide

Sursa: <https://www.midwestfarmreport.com/2022/12/29/a-multipolar-world-and-re-globalization/>

pentru îndeplinirea unor obiective specifice și este posibil ca minilateralismul să se combine sau să înlocuiască multilateralismul, dorindu-se mai multă rentabilitate investițiilor făcute.

Este posibil ca minilateralismul să devină atrăgător din mai multe motive. În primul rând, grupurile minilaterale tind să aibă un obiectiv foarte bine definit, deci sunt foarte bine adaptate pentru a face progrese pe problemele lor specifice. În al doilea rând, deoarece includ mai puține țări, grupurile minilaterale facilitează reunirea doar a acelor țări sau lideri cu agende și obiective similare. În al treilea rând, deoarece grupurile minilaterale tind să fie mai flexibile, ele pot organiza întâlniri și pot evolua pe măsură ce situațiile o cer, mai degrabă decât să fie nevoite să aștepte organizarea de reuniuni periodice sau să aplice proceduri lente de adoptare a deciziilor. Toți acești factori și toate aceste evoluții par că determină și facilitează încheierea de acorduri și implementarea inițiativelor.

Multe state caută o mai mare autonomie sau caută să se conecteze împreună cu alte țări, actuala lume multipolară în curs de evoluție devenind una mult mai complicată decât orice a existat până în prezent, pur și simplu îndrăznind să prognozăm că probabil vor fi mult mai multe centre de putere concurente la nivel regional și mondial.

Pentru statele din Golf, spre exemplu, minilateralismul este în prezent un imperativ strategic cu implicații semnificative pentru securitatea, competitivitatea și prosperitatea lor. Academia Diplomatică „Anwar Gargash” (AGDA), din Abu Dhabi, a găzduit mai multe discuții menite să exploreze noi parteneriate între Emiratele Arabe Unite, Coreea de Sud, Japonia, Singapore și Israel. Procedând astfel, statele din Golf speră să construiască o rețea de parteneriate minilaterale care să contribuie la creșterea și stabilitatea lor economică, în același timp sporind securitatea regională și globală.

În ultimii ani, lumea a fost martoră la creșterea importanței coalițiilor precum QUAD (Australia, India, Japonia și SUA), AUKUS (Australia, Regatul Unit și SUA), BRICS (Brazilia, Rusia, India, China și Africa de Sud), Chip 4 (Japonia, Coreea de Sud, Taiwan și SUA) și multe altele. Creșterea importanței și numărului coalițiilor ar putea fi catalogată ca o problemă istorică, coalițiile fiind răspunsul natural la trei schimbări în ordinea internațională: de la unipolaritate la multipolaritate, de la alianțe la alinieri și de la multilateralism la minilateralism.

Chiar dacă liderii multor state ale lumii caută o mai mare flexibilitate în aranjamentele lor internaționale, NATO își demonstrează superioritatea bazându-se pe angajamentul unui tratat oficial multinațional și continuând să se extindă odată cu admiterea deja realizată a Finlandei și, foarte probabil, urmând și cea a Suediei. Această evoluție este una foarte logică acum în contextul agresiunii Rusiei în Ucraina și tendinței comune normale a țărilor membre de a echilibra împreună situația prin monitorizarea, gestionarea și contracararea amenințărilor clare. Rămâne de văzut, în anii următori, dacă o astfel de evoluție va fi catalogată ca o excepție sau va deveni o regulă.

Alianțele tind să fie mai largi decât își imaginează mulți și deși alianțele sunt de obicei considerate ca fiind concentrate pe cooperarea militară, adevărul este că numeroase alianțe includ în mod explicit și componente economice, tehnologice și diplomatice.

Concluzionând, putem afirma că o combinație rezultată din grupări minilaterale și multilaterale va genera noi tipuri de concepte pentru descrierea corectă a noii arhitecturi globale.

Așadar, securitatea este, prin urmare, domeniul în care alianțele stabile și puternice, cum este NATO, rămân încă benefice. Dar acolo unde există o amenințare comună de securitate, așa cum China este percepută de Australia, Japonia, India și SUA, se formează deja noi coaliții. Deși QUAD se descrie adesea ca o grupare non-securitate, realitatea este că reprezintă cea mai importantă coaliție de securitate emergentă din Asia. Preocupările legate de securitate – motivate de necesitatea unui Indo-Pacific „liber și deschis” – au dus la crearea unor minilaterale, cum ar fi dialogurile trilaterale India-Franța-Australia și India-Japonia-Australia.

Întrucât cooperarea economică nu necesită același nivel de aliniere politică și strategică precum cooperarea militară, coalițiile economice emergente sunt mai mari și mai puțin formale decât cele din domeniul securității.

Luate împreună, trecerile de la unipolaritate la multipolaritate, de la alianțe la alinieri și combinația dintre multilateralism și minilateralism duc la o schimbare majoră: creșterea numărului coalițiilor. Deși natura exactă a acestor grupări va depinde în mare măsură de deciziile adoptate, coalițiile se formează deja în domenii de bază precum securitate, economie, tehnologie și guvernare, generând astfel coaliții diverse, cu trăsături unice.

II. ORDINE MONDIALĂ - TURCIA

Prof.dr. Ionuț Cojocaru

Interviu realizat de jurnalistul Mihai Cistelican

și publicat inițial în www.stiripesurse.ro

(14 martie 2023)

Mihai Cistelican

Miza alegerilor din Turcia și impactul pentru România – interviu cu istoricul Ionuț Cojocaru: „Nu-l văd pe Erdoğan acceptând un rezultat negativ pentru el. Erdoğan este Statul!”

Reporter: De ce sunt importante aceste alegeri prezidențiale și parlamentare din Turcia și de ce merită ele urmărite?

Ionuț Cojocaru:

Alegerile din Turcia sunt cruciale pentru viitorul turcilor în primul rând. Fie aleg să rămână într-un regim autoritar în care totul este coordonat de un președinte care și-a consolidat atât de mult autoritatea încât nimic nu mișcă fără acordul lui. Fie luptă să facă o schimbare cu speranța că de la alegerile din 14 mai Turcia se va întoarce către un sistem mai democratic. Sunt importante și pentru regiune deoarece Turcia se învecinează cu Siria, cu Iranul, Irak iar dincolo de Marea Neagră, cu Federația Rusă. În același timp, regimul Erdoğan s-a implicat serios în Balcani, cu precădere în Bosnia Herzegovina și Kosovo.

În plan militar, Turcia este membră NATO și în ultima vreme a investit serios în tehnica de luptă cu rezultatele pe care toți le știm. În același timp, azi în NATO, Turcia nu are o politică previzibilă. Nu mai zic de cumpărarea de tehnică militară din Federația Rusă.

Ca atare, alegerile locale, parlamentare și prezidențiale sunt despre cum va alege Turcia să meargă. Dacă rămâne președintele actual, politica internă și externă este suficient de previzibilă sau dacă turcii optează pentru schimbare și păstrarea a ceea ce a rămas nealterat din reformele inițiate de Mustafa Kemal Atatürk. Practic, Turcia de azi s-a îndreptat atât de mult ca mentalitate către zona orientală încât laicismul promovat de întemeietorul Republicii pare un vis îndepărtat.

Reporter: Mai are Recep Tayyip Erdoğan șanse reale să câștige alegerile? Ce spun experții turci pe care îi citiți?

Ionuț Cojocaru:

Depinde de la expert la expert. Eu cred în continuare că președintele turc are prima șansă și nu cred că va lasă alegerile să funcționeze normal. Nu-l văd acceptând un rezultat negativ pentru el. Iluzia pe care o promovează în privința democrației cred că mai prinde azi doar printre visători.

Mass-media este controlată aproape în totalitate. Intelectualii puși în slujba AKP sunt promovați pe toate posturile unde se străduiesc să explice cât de important este ceea ce face Erdoğan. Justiția îi este subordonată. Singurul mijloc de informare căutat de toți turcii care vor știri cât mai obiective este Twitter. Cenzura a funcționat și mai bine după protestele cunoscute ca Gezi, iar retorica lui Recep Tayyip Erdoğan este foarte bine regizată. În fond, el se consideră victimă. El este omul simplu care a venit și le-a readus turcilor speranțele dar i-a și îndemnat să nu uite pentru că vremea răzbnării va veni în curând. Dacă vă uitați la politica internă din Turcia o să vedeți un președinte răzbnător, un președinte care și-a trimis opozații în închisoare (cazul S. Demirtaş este arhicunoscut), a închis posturi radio și TV, gazete și tot ceea ce ieșea din direcția trasată.

Turcia azi are judecători, procurori și polițiști în închisoare. Are și profesori! După referendumul din 2010 când a înlocuit 26 de articole din Constituție printr-un singur vot și nu separat pe fiecare articol, Erdoğan a mărit numărul judecătorilor de la Curtea Constituțională de la 11 la 17 iar în celălalt for, Înalțul Consiliu al Judecătorilor și Procurorilor, de la 12 la 34. Cum numirile erau politice, acesta și-a impus oamenii în aceste instituții. După ce planul său în ceea ce privește justiția a funcționat, a trecut la schimbări în mass-media.

Spre exemplu, în 2002 când AKP a venit la putere companiile pro guvern dețineau mai puțin de un sfert din canalele mass-media din Turcia. În 2011 dețineau 50%, iar din 2020 cea mai mare parte a canalelor din media sunt în proprietatea unor companii pro Erdoğan.

Modalitatea de a prelua trusturile de presă a fost relativ simplă. Guvernul i-a acuzat pe proprietarii trustului X de practici ilegale, după care a transferat controlul companiei către un organism de reglementare. Acest organism de reglementare scotea vânzarea trustului la o licitație la care participa un susținător AKP care primea un credit de la o bancă de stat pentru a finaliza achiziția.

În altă ordine de idei, în Turcia de azi mass-media nu-l poate critica sau satiriza pe Erdoğan, nu poate discuta despre acuzațiile sale de corupție precum se discuta în trecut despre a altor politicieni, precum Demirel, Ecevit, Özal, Yılmaz sau Çiller.

Guvernele sale au investit foarte mult în industria cinematografică. Filme și documentare despre Imperiul Otoman, despre sultanii de altă dată și rolul lor providențial în a face o lume mai bună sunt azi vizibile și în România. Erdoğan are și un film autobiografic, iar o universitate îi poartă numele. Când am mers la Istanbul pentru a-i vedea filmul într-un cinematograful, acesta rula într-o sală specială cu fotolii și nu cu scaune ca în restul sălilor. Turcia își asumă acum deschis că este continuatorul Imperiului Otoman și se simte obligată să readucă influența acestuia în zona de influență controlată în trecut. Ca o concluzie, Erdoğan este Statul.

Reporter: Cât de mult a schimbat cutremurul cursul alegerilor din Turcia?

Ionuț Cojocaru:

Foarte mult. Practic a readus speranța turcilor care vor să nu mai audă de Erdoğan. Înaintea cutremurelor, președintele turc a anunțat data alegerilor într-o zi de 14 mai. Nu este o dată întâmplătoare, ci una care aduce aminte de Adnan Menderes. Aflat în fruntea partidului democrat, acesta a câștigat primele alegeri libere din Turcia, din 14 mai 1950. Lovitura de stat din 1960 l-a înlăturat de la putere, fiind ucis. Mai târziu acesta a fost reevaluat și azi este prezentat ca un lider care a condus bine Turcia. Sloganul lui de la acea vreme era simplu: „Destul! Cuvântul aparține națiunii!” La aceste alegeri, Erdoğan îi va copia sloganul, iar data de 14 deja a ales-o. Nu este prima dată când Erdoğan copiază.

În fond el nu a contribuit niciodată cu o idee proprie ci tot timpul a copiat ceea ce i s-a potrivit necesar în planul său politic. Rațiunea sa este simplă: noi nu suntem europeni. Trecutul nostru este plin de lupte împotriva lor. Noi suntem musulmani deci locul nostru nu este într-o cultură și civilizație cu care nu avem nimic în comun. Realist vorbind, are dreptate.

Faptul că în Constituția Turciei este un articol care limitează mandatele de președinte la două, acesta argumentează că actualul mandat nu este dus la capăt, pentru că alegerile sunt în luna mai și nu în vară. Pe această logică mai cere un mandat, ultimul, așa cum a promis și în 2019 că actualul mandat va fi ultimul.

În fond, despre ce democrație putem vorbi când acesta conduce Turcia de peste 20 de ani?

Acest cutremur este șansa celor șase partide din opoziție și a celor care s-au săturat de regimul președintelui turc. A celor care au ce spune și nu pot spune, a celor care-și doresc să trăiască într-o țară în care tensiunea să nu mai fie la cote ridicate. A celor care nu se simt vânați de mentalitatea islamistă a guvernului, a celor care pot participa la licitații în care religia să nu fie factorul de departajare, a celor care tind după drepturile și valorile universale. A celor care să nu le fie frică de închisoare deoarece statul a stabilit cine este și cine nu este terorist. A celor care-și doresc să trăiască cu impresia că răspund în fața justiției pentru propria

lor persoană și nu după faptul că au cont la o anumită bancă sau că lucrează într-o anumită instituție. Faptul că președintele a reacționat târziu după cutremur, că oamenii au observat cum a construit acesta, fără a respecta condițiile în privința cutremurelor (zona fiind seismică) și mai ales că i-a amenințat în prima sa declarație mass-media pe cei care-l vor critica, pare să fi fost suficient pentru cei care erau indeciși.

Reporter: Cum pare până acum: cutremurul reprezintă un colac de salvare pentru Erdoğan sau ultima lui carte în politica?

Ionuț Cojocaru:

În mod normal, crizele l-au ajutat pe Erdoğan. A știut să le fructifice și să le stăpânească. Doar că Turcia este un stat atipic. Oamenii de pe lângă Erdoğan au rude, familii, prieteni care au murit în acest cutremur. Inflația este mare, iar viața este din ce în ce mai grea în Turcia. Turcii știu că de liderul de azi depinde viitorul lor. Depinde și de curajul lor de a schimba sau nu ceva în viața lor. Știu că este răzbunător și nu iartă. Eu cred că el nu va pleca de bunăvoie de la putere. Nu-l văd acceptând ideea de a pierde.

În primele ore de la cutremur când furia oamenilor era la apogeu, acesta a închis Twitter-ul, ceea ce a sporit și mai mult nemulțumirile oamenilor.

Reporter: A existat un moment rar: Erdoğan a fost huiduit la un meci de fotbal; cât de dese sunt astfel de momente în Turcia?

Ionuț Cojocaru:

Au început să fie mai dese. De fapt, când suporterii celei mai populare echipe de fotbal din Turcia îți cer să te duci, cu siguranță te pun pe gânduri. Partenerul său de coaliție, președintele MHP, Devlet Bahçeli, chiar a cerut să nu mai fie dați la TV dacă se mai implică în politică ca și cum suporterul de fotbal care merge la fotbal are dreptul să aibă doar păreri despre fotbal. Știu că următorul meci jucat la Kayseri, galeriei nu i s-a mai permis să meargă. Este ceva tipic ca, atunci când lucrurile nu merg cum își dorește, să le închidă.

Reporter: Recep Tayyip Erdoğan a făcut ceva rar în politică: și-a cerut „iertare” în fața populației după intervenția haotică a autorităților la cutremur. Cum e văzut gestul său în Turcia, mai ales că și-a format imaginea unui politician autoritar?

Ionuț Cojocaru:

Doar naivii cred că este un democrat. Cei care îi urmăresc activitatea știu că sunt sute de exemple în care acesta a demonstrat că nu are nicio tangență cu democrația. El este un lider care apare cel puțin 300 de zile pe an cu declarații. De la conferințe despre cosmos, la valori „democratice”, până la ce conduită morală este demnă de valorile turcești sau ce trebuie să facă turcii pentru a le fi mai bine. Ce artă, literatură sau poezii sunt indicate pentru ei. Acesta este deja foarte bine întipărit în mentalul turcilor.

Conferințele sale sunt citite de pe prompter și nu de puține ori s-a blocat când prompterul s-a blocat și el. Din ce știu eu, dacă nu mă înșel, acesta și-a cerut iertare de două ori: prima dată lui Vladimir Putin după doborârea avionului rusesc și acum. Cum în mentalul liderului, conducătorului turc nu există ideea de scuze, acum le-a folosit deoarece știa că sunt salvatoare. Prima dată i-a ieșit.

Reporter: Ce ar însemna pentru Turcia o nouă alegere a lui Erdoğan? Dar în relațiile Turciei cu România?

Ionuț Cojocaru:

Pentru Turcia, alegerea lui Erdoğan ar însemna consolidarea regimului său și probabil crearea unei dinastii precum cea din Azerbaidjan de exemplu. Cei care azi îl mai critică pe Twitter probabil vor fi arestați sau izolați prin lume, precum mulți dintre colegii lor. Mulți jurnaliști au fost dați afară, mulți trăiesc în exil. Cu toate acestea, președintele turc se bucură de simpatie în Europa, chiar și în România.

Relațiile Turciei cu România sunt practic relațiile Turciei cu România. Nu relațiile turco-române. Investițiile turce în România sunt la un nivel foarte bun. Practic, Turcia este principalul investitor în România din afara U.E. Undeva spre 10 miliarde de USD.

Aș putea spune că turcii investesc în România iar românii investesc în Turcia prin vacanțe.

Chiar dacă la nivel cultural stăm bine ca relații cu Turcia, atât ambasada României cât și Institutul Cultural Român de la Istanbul sunt funcționale atât încât să nu spunem că nu există. Selecția precară a celor

care reprezintă România în Turcia, lipsa de interes de la centrul politicii externe ne-au transformat într-o țară de pluton în Turcia. În fond, miniștrii din cabinetul Ciucă când s-au întâlnit cu președintele Erdoğan (Grindeanu și Popescu) erau mai bucuroși că acesta i-a primit decât că au realizat ceva concret la acea întâlnire. Istoric, avem cele mai vechi relații cu Imperiul Otoman. Cu oamenii potriviți, relațiile culturale și educaționale s-ar dezvolta firesc.

Reporter: Kemal Kılıçdaroğlu este candidatul unic al opoziției din Turcia împotriva lui Recep Erdoğan. Care sunt principalele sale avantaje și dezavantaje în lupta pentru conducerea statului turc? Are el relații/referiri la România? Ce ar însemna alegerea lui în Turcia în relația cu România?

Ionuț Cojocaru:

Grupul Socialiștilor Europeni a declarat că-l susțin pe Kemal Kılıçdaroğlu la alegerile prezidențiale. Nu sunt convins că și PSD. Relațiile lui Victor Ponta cu Recep Tayyip Erdoğan sunt cunoscute, iar zâmbetul lui Sorin Grindeanu de la întâlnirea cu Erdoğan mă fac să cred că socialiștii turci nu au nicio comunicare cu cei români.

Kemal Kılıçdaroğlu are 75 de ani, este economist, iar din 2010 conduce partidul CHP, partid înființat de către Mustafa Kemal Atatürk. Partidul său a pierdut toate bătăliile politice cu Erdoğan de când acesta a venit la conducere, dar cred că trebuie să ținem cont și de contextul în care le-a pierdut. Sub aspectul unor alegeri planează multe suspiciuni. Dacă vreți, precum victoria lui M. Geoană cu T. Băsescu. Dacă am explicat că președintele actual al Turciei este autoritar și nu dă doi bani pe drepturile și libertățile omului, acesta a schimbat mult Turcia de la venirea sa. A construit mult (clădiri, aeroporturi, metrou, poduri, tunele, viaducte, moschei, peste 10.000, dintre care cea mai mare care-i va purta numele neoficial, în Istanbul etc) a reușit să introducă Turcia în G20. Acum a ieșit din grup, iar PIB ul Turciei cu tot cu inflația galopantă este mult mai mare ca de exemplu al unui grup de state din Europa de Est.

Ca avantaje, Kemal Kılıçdaroğlu se bucură de faptul că nu a mai fost la conducere. Cu toate că a fost președintele partidului până acum, nu a candidat el împotriva lui Erdoğan. Aș spune că la vârsta sa nu mai are acel instinct de teribilist, ci mai multă maturitate și stăpânire de sine. Ca dezavantaj aș enumera mass-media care împreună cu armata de troli a AKP îi construiesc o imagine de susținător a grupurilor LGBTQ, a faptului că schimbă toate avantajele obținute de către actualul președinte etc.

În relația cu România cred că ar trebui ca schimbarea să înceapă de la noi. România se bucură de o imagine pozitivă în Turcia, dar din păcate discretă. Spre exemplu, România ar putea aduce mai mulți studenți turci, ar putea dezvolta schimburile culturale. Turcia are două instituții în România care promovează cultura turcă și o fac într-un ritm bun; în schimb, dacă mă întrebați ce face ICR în Turcia, nu știu să vă răspund.

Reporter: Kemal Kılıçdaroğlu e descris în unele analize drept un tip fără carismă, șters. În privința carismei, cine e mai avantajat? Erdoğan sau Kılıçdaroğlu?

Ionuț Cojocaru:

Erdoğan este avantajat clar. Dar diferența dintre ei este colosală. Președintele actual este cel care a schimbat mult Turcia și a scos-o treptat din zona sa de a gravita în jurul Europei și a dus-o către Orient, atât ca mentalitate, cât și ca valori. Kemal Kılıçdaroğlu este reprezentantul unui partid laic, susținător al valorilor universale, al unui sistem democratic și a tot ce reprezintă acesta. În momentul acesta sunt multe decizii CEDO pe care Turcia nu le ia în considerare spre exemplu. Acesta a declarat că printre primele sale decizii va fi să respecte aceste decizii. Mai mult, a zis că va merge la Bruxelles pentru a demara procesul de integrare europeană.

Reporter: 2023 nu e un an oarecare în Turcia: se împlinesc 100 de ani de când a fost proclamată Republica Turcă. Cum credeți că ar fi votat Mustafa Kemal Atatürk la aceste alegeri? Pe cine?

Ionuț Cojocaru:

Din păcate pentru turci, centenarul lor va fi umbrat de acest cutremur devastator. Zecile de mii de morți, faptul că cei care au scăpat din acest cutremur se văd nevoiți să stea prin corturi sau să plece la rude în alte zone schimbă prioritățile oamenilor. Alegerile sunt și ele un factor care vor muta atenția de la importanța centenarului, iar politica promovată de președintele Erdoğan care conduce o republică construită de Mustafa Kemal Atatürk este în contrast cu valorile care au fost stabilite de primul președinte. Mustafa Kemal Atatürk nu ar putea vota cu Recep Tayyip Erdoğan, deoarece el reprezintă ideile și mentalitatea cu care s-a luptat în

procesul său de a construi o țară nouă. Practic, în Turcia sunt două bazine electorale, unul adeptul valorilor islamice conservatoare și celălalt al laicismului. Ambele sunt aproximativ egale ca intenție de vot, iar cei care câștigă cei aproximativ 10% sunt câștigătorii.

Reporter: Chiar înainte de cutremur administrația Erdoğan se confrunta deja cu două probleme majore: inflația galopantă, dar și numărul mare de ruși care s-au stabilit în Turcia după războiul din Ucraina. Care mai este acum relevanța acestor teme în campanie?

Ionuț Cojocaru:

Problemele cotidiene sunt cu mult mai importante pentru turci. Desigur, inflația este un factor stresant, dar lupta pentru supraviețuire și pentru o speranță de viață mai bună constituie un factor important. În mentalul turcului, inflația nu reprezintă de exemplu același lucru precum în mentalul unui european, deoarece turcul este obișnuit cu acest gen de inflație. Faptul că Turcia a adoptat o poziție de neutralitate în războiul din Ucraina nu reprezintă un impas.

Reporter: Cum este văzut Erdoğan în Turcia din perspectiva „baletului” pe care îl practică în privința războiului din Ucraina, el având relații bune atât cu Rusia, cât și cu Ucraina?

Ionuț Cojocaru:

În această privință, Erdoğan este văzut ca un abil actor politic. Interesele Turciei sunt reprezentate bine prin faptul că Ankara nu a ales o tabără, ba mai mult a încercat să medieze conflictul dintre cele două state. De cealaltă parte, relațiile diplomatice și economice dintre Turcia și Federația Rusă sunt foarte intense, investițiile Moscovei în Turcia sunt importante, iar turiștii ruși dacă ar fi privați să vină în Turcia ar însemna o pierdere mare economică pentru Ankara. Astfel, Turcia a ales conform propriului ei interes chiar dacă au existat presiuni asupra ei.

Reporter: Recep Erdoğan a supraviețuit numeroaselor scandaluri din Turcia, a câștigat atâtea alegeri și a trecut și chiar și peste o tentativă de lovitură de stat. Pot fi considerate aceste alegeri ultimul său test politic, având în vedere că se află de 20 de ani la putere?

Ionuț Cojocaru:

Istoria ne demonstrează că orice lider este trecător. Unii rămân în istorie pozitiv, alții negativ. Unii precum în SUA sau în regimurile occidentale conduc statul un mandat, maxim două, iar alții caută soluții de a schimba constituțiile pentru a se menține la putere considerându-se providențiali. Este drept că sunt unii lideri care își găsesc adepți chiar dacă faptele sunt evidente.

Erdoğan este cel mai reprezentativ conducător al Turciei din perioada Republicii. L-a depășit ca număr de ani chiar și pe Atatürk. Fiind animat de fanatismul religios, acesta, pe baza unui plan, a subminat treptat valorile laicismului și a dus Turcia către valorile promovate în Imperiul Otoman. Obligatorietatea studierii religiei islamice în școli chiar și pentru cei care nu sunt musulmani, transformarea Sfintei Sofia în moschee chiar dacă nu are nicio importanță din punct de vedere al semnificației islamului, pregătirea unei generații gata de luptă dacă liderul o cere au transformat Turcia în ultimii ani.

După tentativa de lovitură de stat din 2016, acesta a declarat că acestea i s-au potrivit ca o mânășă. A putut instaura starea de urgență, a putut scăpa de liderii incomozi și a putut face schimbările necesare. A pregătit Turcia pentru un viitor luminos, desigur sub coordonarea sa. Acest cutremur pare că i-a stricat strategia. Dacă la aceste alegeri se va păstra în funcția de președinte pentru a treia oară cu toate că în Constituție are dreptul la doar două mandate, cu siguranță va rămâne la conducerea Turciei atât cât va trăi.

III. ORIENTUL MIJLOCIU - ISRAEL

Israel - analiză comparativă între politica anilor '90 și cea de astăzi: de la partide de centru-stânga la partide religioase și de dreapta

Andreea Cristina Stanca

Introducere

Fiind un stat relativ nou pe scena politică a lumii și aflându-se în spațiul geopolitic al Orientului Mijlociu, politica Israelului este complexă și în continuă transformare. Pentru a o înțelege este nevoie de contextualizare și explicare a unor evenimente cheie.

Perioada prestatală a creat fundația statului Israel care își proclama independența pe 14 mai 1948. Imigranții evrei sosiți în Yishuv au creat partide politice și instituții specifice statelor, în această perioadă luând naștere clivajul politic stânga-dreapta, care conturează politica israeliană.

Anul 1977 reprezintă un punct de cotitură în dinamica politicii Israelului, când pentru prima dată, Mapai, devenit ulterior Partidul Muncii, (un partid de centru-stânga) pierdea alegerile în fața Partidului Likud (partid de centru-dreapta). Eșecul din 1973, când Israelul a fost luat prin surprindere de atacul Egiptului și al Siriei a fost sancționat de electorat. Din acest moment, Likud intră pe scena politică a Israelului. În ceea ce privește Partidul Muncii, ascensiunea acestuia va lua sfârșit după 1995, cu timpul devenind din ce în ce mai absent din Knesset¹. Așadar, în anii '90, politica israeliană a fost dominată de cele două mari partide, Likud și Partidul Muncii, acestea modelând direcția politicii Statul Israel.

Pentru a crea o imagine de ansamblu, cele două perioade vor fi comparate din mai multe perspective: raportarea la conflictul cu palestinienii, instabilitatea politică sau viziunea asupra teritoriilor ocupate.

Specificitatea anilor '90

Alegerile din 1992 l-au adus pe Yitzhak Rabin în rolul de prim-ministru. Acesta a fost principalul om de stat israelian care a luptat pentru soluționarea conflictului cu palestinienii, întrucât pentru acesta, teritoriile cucerite în Războiul de Șase Zile, din 1967, reprezentau moneda de schimb pentru pace. Acest lucru a fost ilustrat nu doar la nivel declarativ, ci și prin negocierile cu Organizația pentru Eliberarea Palestinei, fiind conturată retragerea în viitorul apropiat din teritoriile ocupate.

Anul 1995 marchează unul dintre cele mai importante evenimente din istoria Statului Israel, dar și din cea a conflictului israeliano-palestinian. Fiind semnate Acordurile de la Oslo între Israel și Organizația pentru Eliberarea Palestinei, conflictul părea să descaladeze, fiind pentru prima dată când cele două părți au stat la masa negocierilor și au ajuns la un consens. Lucrurile s-au complicat, deoarece prim-ministrul israelian, Yitzhak Rabin, a fost asasinat de către un extremist evreu, fiind acuzat de trădare. Asasinarea sa ilustrează faptul că negocierile de pace nu erau acceptate de toată societatea israeliană, dialogul cu palestinienii creând controverse.

Sursa: <https://www.nytimes.com/2023/03/15/briefing/israel-netanyahu.html>

¹Parlamentul Israelului

Acordurile de la Oslo au creat instabilitate politică conturată de schimbări repetate în cadrul Guvernului, coaliții de scurtă durată și lideri cu viziuni divergente. Mai mult, s-au accentuat problemele de ordin economic, Israelul confruntându-se cu inflația și cu datorii publice. Nevoia de reforme la nivel economic a condus spre nemulțumirea populației, care s-a revoltat împotriva schimbărilor.

Așadar, agenda politică a primei părți a anilor '90 a vizat în principal negocierile de pace cu palestinienii, în vederea soluționării conflictului și a retragerii din teritoriile ocupate. Cu toate că a fost singurul moment din istoria conflictului israeliano-palestinian când cele două părți au stat la masa negocierilor și au reușit să ajungă la un compromis, asasinarea lui Y. Rabin a dovedit faptul că societatea israeliană nu era neapărat pregătită pentru pace și pentru retragere din teritoriile ocupate. Mai mult, de la sfârșitul anului 1995 climatul politic israelian începe să se zguduie, neexistând o viziune unitară asupra modalităților de abordare a conflictului și nu numai².

Dinamica politicii actuale

În prezent, principalul lider din politica israeliană este Benjamin Netanyahu, aflându-se pe scena politică încă din anii '90, acesta a reușit să fie prezent și astăzi la conducerea guvernului, cu toate că protestele cetățenilor din ultima perioadă demonstrează o neconcordanță între dorințele și așteptările acestora și acțiunile guvernului. Din anul 2009, cu excepția perioadei iunie 2021 - decembrie 2022, Benjamin Netanyahu conduce guvernul israelian. Așadar, politica israeliană este profund modelată de cel ce este cunoscut drept „Bibi“.

Climatul politic al ultimilor ani este tulbure și poate fi exemplificat prin câteva evenimente cheie, precum dosarul de corupție al lui B. Netanyahu, votul Knessetului de a se dizolva înainte de a fi format un guvern și imposibilitatea creării unei coaliții de guvernare. În acest context, în patru ani s-au organizat cinci alegeri legislative, ultimele având loc în noiembrie 2022. Aceste aspecte dețin o importanță deosebită în ceea ce privește înțelegerea politicii israeliene actuale, întrucât ilustrează instabilitatea și fragmentarea politică și dificultatea de a fi create coaliții stabile. Așadar, lipsa progresului în probleme cheie precum securitatea regională, conflictul cu palestinienii, inechitatea economică sau chiar relația cu Statele Unite ale Americii și cu Uniunea Europeană sunt efecte ale instabilității politice.

Analizând coaliția formată de B. Netanyahu după ultimele alegeri, observăm faptul că Israelul este condus de partide de centru-dreapta, extremă dreapta și de partide religioase. Cele din urmă promovează o politică anti-arabă, coaliția raportându-se la conflictul cu palestinienii și la teritoriile ocupate în antiteză cu politica anilor '90. Dacă atât B. Netanyahu, cât și partidele din coaliția sa susțin ideea *Marelui Israel* și păstrarea teritoriilor ocupate, cât de posibilă este descaladarea conflictului cu palestinienii? Având în vedere că partidele aflate la putere nu au ca prioritate pe agenda politică soluționarea conflictului, ci menținerea status-quo-ului, în viitorul apropiat nu există perspective în care conflictul să fie detensionat.

În același timp, în ce măsură și-ar dori israelienii noi negocieri de pace cu palestinienii pe modelul celor de la Oslo? Opinia publică israeliană este divizată în această privință, sondajele indicând faptul că 41,5% din societatea israeliană își dorește menținerea status-quo-ului, în timp ce 34% dorește implementarea soluției celor două state și 14% ar accepta soluția unui stat binațional³. Ceea ce este important de afirmat este faptul că există o diferență semnificativă între votanții partidelor de stânga și cei ai partidelor de dreapta. De exemplu, 88% dintre cei ce votează partide cu o ideologie spre stânga ar accepta soluția celor două state, în timp ce doar 19,5% dintre votanții partidelor de dreapta ar fi de acord cu această idee.⁴

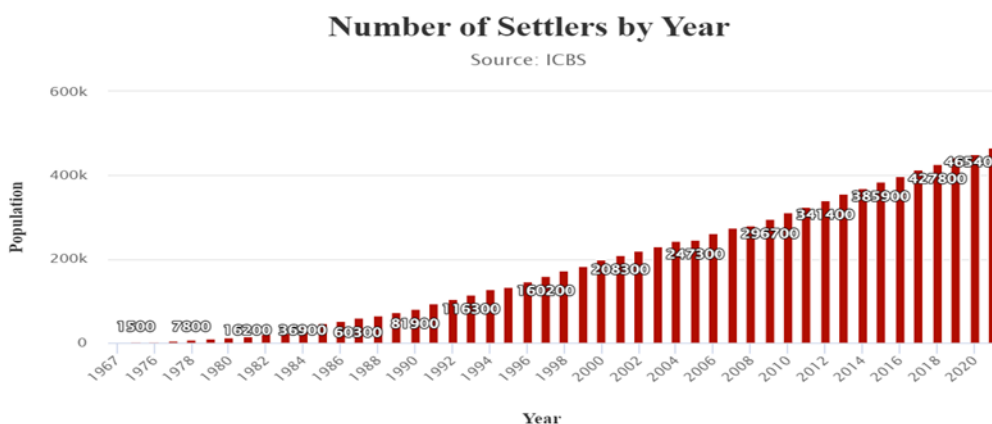
Încă de la Ariel Sharon, la începutul anilor 2000, politicile referitoare la teritoriile ocupate sunt în antiteză cu ceea ce era promovat și urmărit în anii '90, și anume teritorii în schimbul păcii. Nu numai că Israelul de astăzi nu dorește retragerea din Cisiordania și din Ierusalimul de Est, ci sunt create noi așezări evreiești în mod constant, fapt ce accentuează frustrarea palestinienilor și conduce la escaladarea conflictului. Recent, după întâlnirea din februarie, în Aqaba, dintre israelieni și reprezentanții Autorității Palestiniene, B. Netanyahu afirma faptul că noile așezări evreiești vor continua să fie construite în teritoriile ocupate. Așa cum era de așteptat, violențele palestinienilor au fost îndreptate asupra locuitorilor evrei din apropiere de Nablus, doi dintre aceștia fiind uciși⁵. Cu toate că raportarea la teritoriile ocupate a fost văzută în mod diferit în ceea ce privește retragerea, atât Guvernele de centru-stânga din anii '90, cât și coaliția actuală au contribuit la crearea de noi așezări evreiești. În graficul de mai jos se observă o creștere progresivă a numărului cetățenilor israelieni care s-au stabilit în noile așezări evreiești din teritoriile ocupate.

²<https://peacenow.org.il/en/settlements-watch/settlements-data/population>

³<https://en.idi.org.il/articles/36108>

⁴<https://en.idi.org.il/articles/36108>

⁵<https://www.aljazeera.com/news/2023/2/27/403>

Sursa: <https://peacenow.org.il/en/settlements-watch/settlements-data/construction>⁶

În aceeași notă, nu doar raportarea actuală a Israelului față de conflict este controversată, ci și modul în care sunt abordate drepturile minorităților sau chiar principiile statului de drept. De exemplu, în prezent, în coaliția aflată la guvernare se află și Partidul Noam care are ca prioritate principală, lupta împotriva drepturilor LGBT. Un alt subiect, complex și relevant în acest sens, este cel al reformei justiției. Întrucât este considerat nedemocratic, israelienii au protestat împotriva acestui proiect, creând manifestații de amploare la care au participat cetățeni din diverse medii și clase sociale.

Concluzii

Concluziile susțin faptul că din punct de vedere al perspectivelor de soluționare a conflictului, perioada înfloritoare de acum trei decenii este departe de dinamica actuală a politicii israeliene. Strategiile s-au schimbat, conflictul a devenit mult mai complex, existând mai multe facțiuni palestinienne care luptă pentru cauza palestiniană, iar mediul politic israelian este conturat de partide care dețin o viziune mult diferită de cea promovată în perioada Acordurilor de la Oslo.

Așadar, de ce ar dori actualul guvern soluționarea conflictului dacă ideologia partidelor aflate la conducere nu este în concordanță cu soluția celor două state și, totodată, având în vedere faptul că electoratul acestora dorește menținerea status-quo-ului? În eventualitatea venirii la putere a unei coaliții de centru-stânga, ar mai fi posibil un dialog cu palestinienii? Evenimentele recurente în care Israelul este atacat de Hamas sau Hezbollah sau violențele dintre IDF⁷ și locuitorii palestinieni din teritoriile ocupate ilustrează tensiunea existentă între cele două tabere, situație care nu poate descalda fără implicarea ambelor părți. Întrebarea este următoarea, în ce măsură își doresc părțile implicate în conflict descaldarea și cât de pregătite și unite sunt formațiunile palestinienne să aibă o viziune unitară în vederea susținerii cauzei palestinienne?

Bibliografie

1. <https://peacenow.org.il/en/settlements-watch/settlements-data/construction> accesat la 16.04.2023;
2. <https://en.idi.org.il/articles/36108> accesat la 16.04.2023;
3. <https://peacenow.org.il/en/settlements-watch/settlements-data/population> accesat la 18.04.2023;
4. <https://www.aljazeera.com/news/2023/2/27/403> accesat la 18.04.2023.

⁶<https://peacenow.org.il/en/settlements-watch/settlements-data/construction>

⁷Israel Defense Forces

III. ORIENTUL MIJLOCIU - ISRAEL

Lupta cetățenilor împotriva propriului guvern: o imagine de ansamblu a protestelor din Israel

Andreea Cristina Stanca

Introducere

Reforma sistemului judiciar reprezintă un punct de interes în politica israeliană de o lungă perioadă. Competențele Curții Supreme a Israelului creează controverse în mediul politic, fiind considerate de către partidele de dreapta sau de cele religioase ca părtinitoare față de stânga israeliană. Partidele de centru-stânga, respectiv cele de centru-dreapta și cele religioase au viziuni distincte referitoare la teritoriile ocupate și la crearea de noi așezări evreiești. De aceea, hotărârile Curții Supreme referitoare la limitarea numărului de noi așezări nu sunt conform concepțiilor liderilor politici ai dreptei israeliene, aceștia fiind partizani ai *Marelui Israel*. Mai mult, există controverse și în ceea ce privește autonomia comunităților ultra-ortodoxe. În acest context, partidele religioase nu sunt de acord cu hotărârile instanței, care ar afecta practicile comunității haredi.

Reformarea sistemului juridic se află pe agenda de guvernare a coaliției de la conducerea Israelului, pentru partidele din coaliție fiind foarte importantă abordarea acestei problematice. În acest context ia naștere proiectul menit să modifice competențele și să limiteze autoritatea Curții Supreme. Suplimentar, coaliția a creionat și alte proiecte de lege care vizează accentuarea autorității Curții Rabinice, schimbarea modalității de dizolvare a Parlamentului sau anchetarea politicianilor în dosare penale.

Din raționamente democratice ce țin de principiile statului de drept, societatea civilă se revoltă împotriva proiectului propus de guvernul condus de Benjamin Netanyahu. Totodată, există și reacții ale comunității internaționale care dezaprobă reforma, mulți criticând faptul că se încearcă o schimbare de regim. În acest context are loc probabil una dintre cele mai importante mobilizări ale societății civile israeliene.

Sistemul judiciar actual

Întrucât principiile fundamentale conturează întregul sistem juridic, vor fi menționate doar elementele principale. Modificarea acestora conduce spre recreionarea întregului sistem și implicit a separării puterilor în stat.

Una dintre principalele prevederi ale reformei se referă la Comisia de Selecție Judiciară. În prezent, în această comisie există nouă membri: trei judecători ai Curții Supreme, doi reprezentanți ai Baroului, doi reprezentanți ai Knessetului¹ și doi miniștri². În ceea ce privește selecția judecătorilor Curții Supreme, este nevoie de șapte voturi din nouă pentru aprobare. Acesta este principalul element care a născut controverse,

Sursa: <https://www.timesofisrael.com/in-show-of-force-200000-urge-govt-not-to-abandon-overhaul-amid-compromise-talks/>

¹Parlamentul Israelului

²<https://en.idi.org.il/articles/46674>

întrucât dreapta israeliană consideră că au loc consensuri doar când aceasta se află la guvernare, în timp ce în perioadele în care guvernează partide de stânga deciziile sunt unilaterale.

Totodată, în acest moment, Knessetul trebuie să accepte deciziile Curții Supreme când aceasta decide faptul că o anumită lege este neconstituțională. Așadar, legile propuse și acțiunile întreprinse de instituțiile statului sunt supuse controlului judiciar al Curții Supreme care le poate considera neconforme cu legile fundamentale ale statului și, în consecință, le poate anula.

Prevederile reformei

În cadrul noului guvern format de către Benjamin Netanyahu există formațiuni de extremă-dreapta care au ocazia pentru prima dată să își exprime și să își implementeze viziunea. Chiar dacă viziunea acestora este criticată și naște controverse, liderul guvernului susține această reformă pentru a echilibra separarea puterilor în stat. Un aspect important de menționat este faptul că prim-ministrul este anchetat pentru acte de corupție, acesta neavând dreptul de a participa în mod activ la acest proiect de reformă, acest lucru accentuând revolta cetățenilor. Printre modificările propuse există și un proiect de lege care susține interzicerea procedurilor penale împotriva prim-miniștrilor în exercițiu.

Raționamentul folosit este de natură populistă, întrucât se face referire la cetățenii care au ales în mod democratic liderii aflați la putere, de aceea legislativul și executivul ar trebui să dețină puteri sporite. B. Netanyahu afirma la începutul anului faptul că „Milioane de oameni au ieșit în stradă pentru a vota la alegeri. Unul dintre subiectele principale pe care l-au votat a fost reforma sistemului judiciar.”³ Prin acest argument, liderul Guvernului încearcă să legitimeze nevoia de schimbare, însă pentru societatea israeliană acesta nu a fost suficient de solid astfel încât să accepte reforma.

Reforma sistemului juridic prevede o serie de modificări care limitează competențele Curții Supreme, atribuind puteri sporite Knessetului. Conform prevederilor reformei, Parlamentul ar putea ignora hotărârile Curții Supreme când aceasta hotărăște faptul că anumite legi sunt neconstituționale. Așadar, Knessetul ar putea aproba legea doar prin votul majorității membrilor săi. Suplimentar, proiectul prevede modificarea rolului consilierilor juridici din ministere, aceștia putând doar să ofere recomandări miniștrilor.

Având în vedere structura coaliției de guvernare, în cadrul planului de reformare există și proiecte de lege menite să ofere autoritate sporită Curții Rabinice. Conform proiectului, această instituție ar putea acționa în dispute civile prin aplicarea legilor religioase. Hotărârile Curții Supreme referitoare la comunitatea ultra-ortodoxă au motivat partidele religioase în direcția reformării sistemului judiciar. În acest context, poate fi exemplificată disputa dintre partidele religioase și cele de stânga, cele dintâi folosind argumentul implicării liderilor stângii israeliene în modelarea deciziilor Curții Supreme. Așadar, pentru aceștia este importantă limitarea autorității Curții și sporirea puterii instituției rabinice. Totodată, din raționamente religioase și istorice, partidele religioase și cele de dreapta luptă pentru păstrarea teritoriilor ocupate și crearea de noi așezări evreiești. Curtea Supremă, asemenea Organizației Națiunilor Unite (ONU) și nu numai, critică această practică, fapt ce conduce spre nemulțumirea partidelor vizionare ale Marelui Israel.

Reacția societății civile

Programul politic al noului guvern instalat la conducere la sfârșitul anului trecut a stârnit nemulțumirea cetățenilor israelieni încă de început. Ceea ce este important de menționat este faptul că anterior manifestațiilor începute pe 7 ianuarie, au existat și demisii în semn de protest ale elitelor israeliene. În luna decembrie, Yael German demisionează din postul de ambasadoare la Paris motivându-și alegerea prin faptul că actualul Guvern „continuă să reprezinte politici care sunt atât de diferite de ceea ce cred ea.”⁴ Această demisie reprezintă debutul protestelor elitelor israeliene, existând totodată scrisori de protest din partea mediului academic. Având în vedere rolul esențial al rezerviștilor în armata israeliană, și protestul acestora este extrem de relevant. Asemenea elitelor academice sau politice, și rezerviștii au semnat o petiție prin care protestau împotriva reformei.

În același timp, s-au mobilizat și susținătorii reformei, atât prin manifestații, cât și prin scrisori deschise, prin care este motivată nevoia schimbării sistemului judiciar. În martie, 120 de profesori semnav o scrisoare prin care afirmau faptul că „Reforma sistemului judiciar este esențială”.⁵

³<https://www.timesofisrael.com/netanyahu-shrugs-off-protest-says-millions-of-voters-demanded-judicial-overhaul/>

⁴https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/israeli-ambassador-to-france-yael-german-resigns-in-protest-of-incoming-government/

⁵<https://www.ynet.co.il/news/article/skeblcaci>

Cu toate că societatea israeliană este divizată în această privință, este important să analizăm cifrele. Demonstrațiile au debutat pe 7 ianuarie, în Tel Aviv, când peste 20.000 de cetățeni au marcat începutul unui șir de proteste care încă nu au luat sfârșit.

Mai mult, în 11 martie doar în orașul Tel Aviv protestau peste 200 000 de persoane.⁶ Acesta nu este un exemplu izolat, ci pe întreaga perioadă au protestat zeci sau sute de mii de persoane.

Proiectele de reformare nu au condus doar la demonstrații sau scrisori deschise, ci au existat și greve care accentuează nemulțumirea tuturor mediilor societății israeliene. La sfârșitul lunii martie, una dintre cele mai importante instituții israeliene, Histadrut,⁷ înființată acum mai bine de un secol, anunța o grevă în semn de protest față de această reformă.

Așadar, reforma a stârnit reacția elitelor, de la universitari, la diplomați sau oameni politici, a sindicatelor și nu în ultimul rând a sutelor de mii de cetățeni aflați la demonstrații aproape zilnic de 15 săptămâni.

Concluzii

Reacția societății israeliene s-a dovedit a fi esențială în creionarea viitorului democrației israeliene. Pentru moment, B. Netanyahu a anunțat o pauză în proiectul de reformă care a primit critici dure referitoare la încercarea de schimbare de regim sau populism.

Așadar, care ar putea fi posibilele evoluții ale politicii israeliene? Având în vedere demonstrațiile cetățenilor împotriva reformei justiției, nemulțumirea acestora poate fi concretizată prin vot la următoarele alegeri. Există un precedent în anul 1977 când Partidul Muncii pierdea pentru prima dată alegerile în contextul atacului surpriză de Yom Kippur.⁸ În același timp, având în vedere faptul că mandatul lui B. Netanyahu este abia la început, este posibil ca nemulțumirea cetățenilor să se diminueze în timp astfel încât partidele din coaliție să formeze un nou Guvern.

Totodată, această reformă poate însemna și un semnal de alarmă care va mobiliza cetățenii să aleagă o nouă direcție pentru propriul stat și implicit pentru prezervarea democrației, Israelul fiind recunoscut ca singura democrație din Orientul Mijlociu.

Bibliografie

1. <https://en.idi.org.il/articles/46674>, accesat la 19.04.2023;
2. <https://www.timesofisrael.com/netanyahu-shrugs-off-protest-says-millions-of-voters-demanded-judicial-overhaul/> accesat la 19.04.2023;
3. https://www.timesofisrael.com/liveblog_entry/israeli-ambassador-to-france-yael-german-resigns-in-protest-of-incoming-government/ accesat la 19.04.2023;
4. <https://www.ynet.co.il/news/article/skeblcaci>, accesat la 19.04.2023;
5. <https://www.aljazeera.com/news/2023/3/12/huge-crowds-protest-israels-judicial-changes-for-10th-week>, accesat la 19.04.2023.

⁶<https://www.aljazeera.com/news/2023/3/12/huge-crowds-protest-israels-judicial-changes-for-10th-week>

⁷Histadrut sau Organizația Generală a Muncitorilor din Israel este centrul sindical național al Israelului și reprezintă majoritatea sindicaliştilor din Israel. Înființată în decembrie 1920 în Palestina mandatară, a devenit una dintre cele mai puternice instituții din Yishuv (corpul rezidenților evrei din regiune înainte de înființarea statului). Astăzi, are 800.000 de membri.

⁸Războiul a început pe 6 octombrie 1973, când coaliția arabă a lansat în comun un atac surpriză împotriva Israelului, în ziua sfântă evreiască de Yom Kippur, care a avut loc în ziua de 10 a lunii sfinte islamice Ramadan din acel an. Atacul forțelor egiptene și siriene a surprins inclusiv SUA.

III. ORIENTUL MIJLOCIU - ISRAEL

Israel în mijlocul furtunii

Eva J. Koulouriotis (Grecia)

În 04 aprilie, milițiile palestiniene, *Liwa Al-Quds* (Brigada Ierusalim), sustinute de Iran au lansat din teritoriul sirian asupra Israelului, două atacuri cu rachete. Această situație conflictuală periculoasă vine la câteva zile după ce Hamas a lansat în jur de 40 rachete Grad și Katiușa din sudul Libanului, asupra ținuturilor Galileii din nordul Israelului. Forțele Armate Israeliene au ripostat la cele două atacuri prin lovituri aeriene care au fost îndreptate, ținut, către puncte din sudul Libanului și Siriei, precum și către arealul limitrof al capitalei siriene, Damasc.

Pe de cealaltă parte, oficiali ai miliției libaneze Hezbollah și ai Hamasului palestinian, au adus la cunoștința opiniei publice o strategie care a fost demarată, având la bază așa-numita „axă de rezistență” (formată din Iran și milițiile susținute de acesta din Siria, Liban și Palestina). Strategia poartă titulatura de „Unificarea arenelor rezistenței”. Deci, în lumina realităților precizate aici, încotro se va îndrepta conflictul dintre Israel și Iran?

Trebuie să precizăm de la început că Orientul Mijlociu, în general, trece prin schimbări fundamentale, iar relațiile dintre capitalele acestuia fluctuează. Aceste schimbări se datorează în special transformărilor majore care au loc la nivel internațional, în special în contextul conflictului ruso-ucrainean și în cel al ascensiunii Chinei, la care se adaugă politicile SUA care nu mai sunt la fel de coerente și de severe, precum erau la începutul mileniului. Având în vedere relațiile strategice dintre Washington și marile state din Orientul Mijlociu, în frunte cu Israel și Arabia Saudită, orice retragere americană, fie ea și temporară, va avea impact atât asupra aliaților, cât și asupra inamicilor. Din acest punct de vedere trebuie analizată scena iraniană.

Scena iraniană

Fără îndoială, orientarea strategică spre Est, pe care mulți oficiali iranieni conduși de actualul președinte Ibrahim Raisi au menționat-o, începe să dea rezultate. Relațiile dintre Iran și Rusia au contribuit clar la dezvoltarea capacităților de apărare militară ale Republicii Islamice, în timp ce dezvoltarea relațiilor dintre

Sursa: <https://www.reuters.com/world/middle-east/cross-border-fire-gaza-after-israeli-police-raid-al-aqsa-mosque-2023-04-05/>

Iran și China a furnizat sprijin economic semnificativ, sprijin care i-a facilitat ascensiunea geopolitică în Orientul Mijlociu. Ascensiunea a atins nivelul maxim datorită faptului că Iran a refuzat oferta Europei de a se întoarce la masa negocierilor privind programul nuclear.

Pe de altă parte, brațul lung al sectorului militar iranian, reprezentat de Gardienii Revoluției Islamice i-a sporit mobilitatea și i-a intensificat atacurile în diverse fronturi din Orientul Mijlociu. Această încredere sporită a Iranului, care a determinat-o recent să țintească Israel prin fronturile din Liban, Siria și Gaza, poate fi perceput ca un demers care are la bază lobby-ul oriental (Rusia, China și Iran) din Orientul Mijlociu, în detrimentul celui occidental (SUA și NATO). Această încredere în orient este contracarată de un amalgam de politici externe elaborate de cealaltă parte – cea occidentală.

Scena israeliană

În Israel, există probleme pe două paliere. Primul este extern. Victoria lui Netanyahu în cele mai recente alegeri, apariția unui guvern de dreapta și personalitățile extremiste care au preluat funcții înalte în guvern, relațiile Israelului cu cel mai important aliat la Washington s-au deteriorat. Este evident că democrații de la Casa Albă nu sprijină această administrație și sunt în general nemulțumiți de politica internă și regională. Tensiunile cu Washingtonul se reflectă în popularitatea și prestigiul regional al Israelului, deoarece procesul de normalizare a relațiilor cu statele arabe din vecinătate a fost întrerupt.

Cât despre problemele interne, guvernul condus de Netanyahu a propus o reformă judiciară care a creat o ruptură între acesta și opoziție, fapt care a generat proteste și demonstrații masive din partea cetățenilor, dovedind faptul că există dezbinare pe plan intern. Este evident faptul că aceste complicații interne și externe au afectat capacitatea de apărare israeliană și, în ciuda asalturilor Forțelor Armate Israeliene asupra teritoriului sirian, deficiențele din interiorul guvernului Netanyahu sunt exploatate de inamici, în fruntea cărora se află Iran.

Oficialii israelieni știu că orice fel de acțiune militară întreprinsă împotriva milițiilor Hamas și jihadiste din Gaza vor avea aceleași rezultate precum cele din cadrul celei mai recente runde de confruntări, care a avut loc în mai 2021. De asemenea, frontul libanez a devenit și el din ce în ce mai complicat, în special după ce s-a semnat acordul privind linia de demarcație maritimă și odată ce Israel a început să își dorească să fie mai vizibil din punct de vedere energetic. Capacitățile milițiilor libaneze aparținând Hezbollah au permis atacul asupra platformelor de forare a zăcămintelor gazifere din sectorul Karish, de fiecare dată când au avut loc confruntări militare cu Israel. Cât despre luarea în obiectiv a programului nuclear iranian, este un demers sinucigaș, dacă nu se va primi acord și sprijin american clar. Aceste circumstanțe leagă la propriu mâinile guvernului lui Netanyahu.

Astăzi Israel se situează în mijlocul furtunii la cârma căreia se află Teheran și ale cărei tentacule se întind din Natanz, în Iran, până în Sana'a în Yemen, trecând prin Bagdad, Damasc, suburbiile Beirutului și Gaza. O furtună prin care Republica Islamică Iran încearcă să modifice realitățile din Orientul Mijlociu, unde Washington a devenit un pion în umbra jucătorului chinez aflat în ascensiune. Între timp, Israel se transformă dintr-un stat care își impunea punctul de vedere, într-un stat care urmărește cu teamă următoarea mutare a Teheranului.

III. ORIENTUL MIJLOCIU - BRICS

BRICS dezvoltă semnificativ relațiile cu statele din Orientul Mijlociu și le invită într-o competiție multipolară

Dr. ing. Stelian TEODORESCU

„Învață să te concentrezi numai pe prezent. Trecutul nu poate fi schimbat așa că este inutil să reflectezi la el - poate doar în cazul în care vrei să fii sigur că nu vei repeta greșelile. Viitorul este rezultatul acțiunilor tale de azi. Așa că învață din trecut pentru a acționa mai bine în prezent și a reuși astfel în viitor.”

Jordan Lejuwaan

Introducere

Dinamica și predictibilitatea actualului mediul geopolitic și geostrategic sunt puternic influențate de dinamica și transformările uneori de neînțeles a relațiilor dintre principalii actori globali, precum și de creșterea libertății de acțiune și influenței unor noi actori regionali (statali sau non-statali).¹

Având în vedere tipul și caracterul imprevizibil al evoluțiilor, dar și rezultatele și consecințele generate pe termen mediu și lung, devine din ce în ce mai realistă și mai actuală poziția savantului german, Hanns W. Maull, exprimată într-unul din studiile sale, care a făcut referire la momentul declanșării procesului de transformare a ordinii mondiale, punând întrebarea: „dizolvare sau înlocuire?”²

Este foarte limpede că geopolitica nu oferă numai o imagine de ansamblu a hărții intereselor politice ale actorilor statali și non-statali, ci ne poate ajuta în procesul de integrare a acțiunilor, evenimentelor și consecințelor generate în special la nivel regional, dar percepute într-o viziune la nivel global. Mai mult, geopolitica oferă actorilor internaționali cadrul favorabil pentru analizarea dinamicii evoluțiilor, elaborarea și corelarea unor scenarii probabile, dar și formularea de judecăți cu nivel de incertitudine redus, toate acestea fiind necesare pentru adoptarea celor mai bune decizii și construirea celor mai corecte poziții ce urmează a fi puse în practică.³

BRICS – o nouă entitate cu influență semnificativă mondială

Economistul britanic care, în 2001, când era economist șef al băncii multinaționale de investiții, Goldman Sachs⁴, Terence James O'Neill⁵ (baronul O'Neill de Gatley, născut la 17 martie 1957) a devenit

¹„Multipolarismul și evoluțiile de securitate la nivel regional, elemente definitorii pentru viitoarea arhitectură geopolitică” – Monitorul Apărării și Securității, 17 august 2020, Stelian Teodorescu, <https://monitorulapararii.ro/multipolarismul-si-evolutiile-de-securitate-la-nivel-regional-elemente-definitorii-pentru-viitoarea-arhitectura-geopolitica-1-32982>.

²„Multipolarismul și evoluțiile de securitate la nivel regional, elemente definitorii pentru viitoarea arhitectură geopolitică” – Monitorul Apărării și Securității, 17 august 2020, Stelian Teodorescu, <https://monitorulapararii.ro/multipolarismul-si-evolutiile-de-securitate-la-nivel-regional-elemente-definitorii-pentru-viitoarea-arhitectura-geopolitica-1-32982>.

³„Multipolarismul și evoluțiile de securitate la nivel regional, elemente definitorii pentru viitoarea arhitectură geopolitică” – Monitorul Apărării și Securității, 17 august 2020, Stelian Teodorescu, <https://monitorulapararii.ro/multipolarismul-si-evolutiile-de-securitate-la-nivel-regional-elemente-definitorii-pentru-viitoarea-arhitectura-geopolitica-1-32982>.

⁴Goldman Sachs este o bancă multinațională americană de investiții și o companie de servicii financiare. Fondată în 1869. Goldman Sachs are sediul la 200 West Street din Lower Manhattan, cu sedii regionale în Londra, Varșovia, Bangalore, Hong Kong, Tokyo, Dallas și Salt Lake City și birouri în alte centre financiare internaționale. Goldman Sachs este a doua cea mai mare bancă de investiții din lume după venituri și se află pe locul 57 pe lista Fortune 500 a celor mai mari corporații din SUA după totalul veniturilor.

⁵El este, de asemenea, fost președinte al Goldman Sachs Asset Management și fost ministru al guvernului conservator. Din ianuarie

celebru și foarte bine cunoscut în plan internațional datorită inventării acronimului BRIC, ca denumire a unui nou grup de state cu dezvoltare rapidă apărut la nivel internațional (Brazilia, Rusia, India și China), grup care a devenit provocator și din ce în ce mai competitor pentru statele din G7 (state dezvoltate din punct de vedere economic, tehnologic și militar: Canada, Franța, Germania, Italia, Japonia, Marea Britanie și SUA).

Este foarte interesant aici de subliniat că, BRIC a fost format inițial din patru state de o diversitate extraordinară în toate domeniile și mediile politic, economic, social și militar. La acea vreme, cele patru țări aveau rate susținute de creștere economică ridicată, iar eticheta BRIC reprezenta optimismul economic cu privire la viitorul acestor națiuni. Oponenții denumirii și componenței acestui nou grup de state au subliniat că cele patru societăți sunt prea diversificate pentru a fi grupate astfel și că a fost într-adevăr doar o strategie de marketing adoptată de Goldman Sachs.

Ceea ce la vremea respectivă a fost perceput sau poate a început ca un joc de marketing pentru a încuraja investitorii s-a transformat ulterior într-o platformă de cooperare interguvernamentală similară cu G7. În 2009, cele patru națiuni s-au întâlnit la primul lor summit organizat la Ekaterinburg, în Rusia, iar în 2010, Africa de Sud a fost invitată să se alăture grupului, adăugând „S” la denumire, grupul fiind denumit și actualmente BRICS.

Acronimul BRICS a început ca un termen oarecum optimist pentru a descrie ceea ce erau economiile cu cea mai rapidă creștere din lume de la acea vreme. Este important a sublinia aici că acest grup BRICS în aproape 42% din populația lumii, 27% din suprafața teritorială a lumii și 32% din PIB-ul global. Acum națiunile componente încearcă să devină din ce în ce mai puternice și să se instaleze ca o alternativă la forumurile financiare și politice internaționale existente. „Mitul fondator al economiilor emergente a dispărut”, a confirmat Günther Maihold, director adjunct al Institutului German pentru Afaceri Internaționale și de Securitate sau SWP. „Țările BRICS își trăiesc momentul geopolitic”. Brazilia, Rusia, India, China și Africa de Sud încearcă să se poziționeze ca reprezentanți ai Sudului Global, oferind „un model alternativ la G7”, dar este firesc să nu omitem că G7 este un „forum informal” al șefilor de stat ai celor mai avansate economii ale lumii.

Africa de Sud va prezida Summit-ul BRICS în 2023, unde, potrivit rapoartelor, se așteaptă să fie discutată problema extinderii grupului multilateral prin includerea mai multor state ale lumii și în mod special a celor din Orientul Mijlociu, unul dintre statele dorite fiind chiar Arabia Saudită. Alte țări care și-au manifestat interesul privind alăturarea în grup sunt Turcia, Egipt, Argentina și Iran. În multe analize la nivel internațional se subliniază că este de așteptat ca Arabia Saudită, ca cea mai mare economie din Orientul Mijlociu, să ia în considerare a deveni parte a unui BRICS extins, mai ales în contextul în care în toate mediile internaționale, națiunile BRICS sunt considerate economii puternice în lume.

Grupul BRICS este considerat ca fiind foarte important, în prezent, pentru Orientul Mijlociu și, implicit, pentru Arabia Saudită și Iran, deoarece aceste state încearcă să își diversifice economiile și relațiile politice în conformitate cu viziunea lor pe termen lung.

Chiar dacă predicțiile despre țările BRICS, ca economii cu cea mai rapidă creștere, nu s-au concretizat așa de mult în ultima perioadă, această alianță oferă acum un forum diplomatic și finanțare pentru dezvoltare, în afara mediului și curentului occidental.

În 2014, cu 50 de miliarde de USD, ca monedă de bază, națiunile BRICS au lansat Noua Bancă de Dezvoltare (NBD) ca alternativă la Banca Mondială și la Fondul Monetar Internațional. În plus, au creat un mecanism de lichiditate financiară numit *Aranjament de rezervă contingentă* pentru a sprijini membrii care se luptă cu efectuarea plăților. Aceste oferte nu s-au dovedit atractive doar pentru țările BRICS, ci și pentru multe alte economii în curs de dezvoltare și emergente care au avut experiențe dureroase cu programele de ajustare structurală și măsurile de austeritate ale FMI. Acesta este motivul pentru care multe țări au manifestat interes din ce în ce mai crescut și au spus că ar putea fi interesate să se alăture grupului BRICS, mai ales că NBD este deschisă pentru noi membri. Un exemplu elocvent este acela conform căruia, în 2021, Egipt, Emiratele Arabe Unite, Uruguay și Bangladesh au preluat acțiuni. Acestea au fost însă mult mai mici decât investițiile respective de 10 miliarde de USD făcute de membrii fondatori ai băncii.

Ministrul sud-african de externe, Naledi Pandor⁶, a declarat că interesul mondial pentru grupul BRICS este „urias” în prezent. La începutul lunii martie 2023, ea a făcut cunoscut mass-media că avea pe birou doi-

2014, el este profesor onorific de economie la Universitatea din Manchester. A fost numit secretar comercial al Trezoreriei în al doilea minister Cameron, funcție pe care a deținut-o până la demisia sa, la 23 septembrie 2016. A condus timp de doi ani Studiul Independent al Regatului Unit privind rezistența la antimicrobiene, care și-a încheiat activitatea în mai 2016. Din 2008, el a scris rubrici lunare pentru organizația internațională de media Project Syndicate. El este actualul președinte al Consiliului din Chatham House, Institutul Regal de Afaceri Internaționale.

⁶Grace Naledi Mandisa Pandor (născută Matthews; la 7 decembrie 1953) este un politician, educator și academician din Africa de Sud, care servește ca ministru al relațiilor internaționale și al cooperării din 2019.

sprezece scrisori din anumite țări interesate de a adera la acest grup, subliniind că „Arabia Saudită este una dintre ele, Emiratele Arabe Unite, Egipt, Algeria și Argentina, precum și Mexic și Nigeria sunt celelalte”.

Creșterea economică în țările BRICS prezentată prin evoluția și prognoza cu privire la produsul intern brut (PIB) în trilioane de dolari este următoarea:

După cum se poate observa din graficul de mai sus, chiar dacă cele mai recente evoluții economice din statele membre BRICS nu confirmă totuși miturile și speranțele inițiale pe baza cărora a fost fondat grupul și anume că trebuie creat un adevărat grup competitor pentru schimbarea ordinii mondiale, totuși ultimele evoluții par a confirma declanșarea de către China a unui proces amplu de configurare a unei noi ordini mondiale.

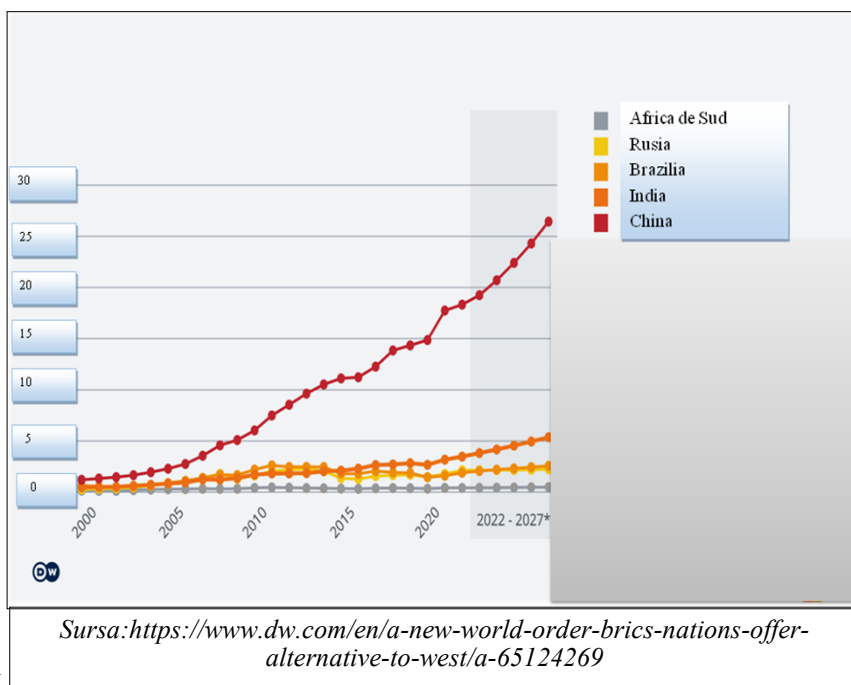
Dintre cei cinci membri ai BRICS, doar China și India au înregistrat o creștere susținută de atunci și până în prezent. Pe măsură ce produsul intern brut al Chinei a crescut de la șase trilioane USD, în 2010, la aproape 18 trilioane USD, în 2021, și cel al Indiei a crescut de la 1,7 trilioane USD la 3,1 trilioane USD, economiile din Brazilia, Africa de Sud și Rusia au înregistrat stagnarea PIB-ului.

Într-un astfel de context, se poate observa cu ușurință că, de la începutul invaziei Rusiei în Ucraina, țările BRICS s-au distanțat și mai mult de statele din Occident. De pildă, India, Brazilia, Africa de Sud sau China nu iau parte la procesul decizional privind sancțiunile împotriva Rusiei. Acest lucru a devenit din ce în ce mai clar odată cu nivelurile aproape istorice ale comerțului dintre India și Rusia sau cu dependența Braziliei de îngrășămintele rusești.

„Din punct de vedere diplomatic, războiul din Ucraina pare să fi tras o linie de demarcație puternică între Rusia și Occident”, așa cum a subliniat politologul Matthew Bishop, de la Universitatea din Sheffield, pentru Observatorul Economic, la sfârșitul anului trecut, dar noi putem afirma fără rezerve că a fost stabilită o linie roșie de demarcație între BRICS și statele care nu sunt membre ale acestui grup. În consecință, unii factori de decizie europeni și americani se tem că BRICS ar putea deveni mai puțin un club economic al puterilor în ascensiune, care caută să influențeze creșterea și dezvoltarea globală, și mai mult un club politic definit de un puternic spirit competițional, dar care este profund marcat de naționalismul lor autoritar și probabil și de alte obiective strategice pe care le au în plan pentru schimbarea ordinii mondiale.

Întâlnirea dintre președintele Braziliei, Luiz Inácio Lula da Silva, și omologul său chinez, Xi Jinping, din 28 martie 2023, s-a dovedit a fi un moment decisiv pentru politica externă a Braziliei, având un potențial semnificativ pentru o alianță mai strânsă cu Beijingul, continuarea îndepărtării de relațiile tradiționale ale Braziliei cu SUA și Europa, fapt care contribuie cu siguranță la schimbarea ordinii mondiale. În ceea ce privește prima sa vizită oficială ce ar putea fi efectuată în China după alegerea sa ca președinte, în ianuarie 2023, este de așteptat ca oficialul brazilian să încerce să-l convingă pe Xi să se alăture așa-numitului „club al păcii” al țărilor cu obiectivul comun de a negocia încheierea războiului din Ucraina.

Brazilia și China par a fi în mare măsură într-o poziție similară în ceea ce privește invazia rusă în Ucraina, ambele țări inducând percepția și favorizând medierea între cele două state aflate în război, încercându-se astfel de a se induce percepția unei strategii de punere capăt conflictului în mod pașnic. Ministerul chinez al Afacerilor Externe a lansat o publicație în februarie 2023, exact la un an de la începutul conflictului din Ucraina, subliniind o schimbare de abordare față de conflictul din Ucraina, care oferă liderului brazilian ocazia perfectă nu numai de a-l convinge pe Xi să se alăture forumului său alternativ, dar și să crească prezența strategică a Braziliei pe scena mondială ca un actor internațional de o importanță globală deosebită. În timp ce conținutul publicației a fost în general imparțial, părănd să critice atât invazia Rusiei, cât și sancțiunile susținute de SUA, precum și acțiunile NATO, China caută să afirme clar că „dialogul și negocierea sunt singura soluție viabilă la criza din Ucraina”.

La rândul său, Luiz Inácio Lula da Silva a condamnat Moscova, Brazilia votând recent pentru a susține o rezoluție a ONU care a respins „invazia brutală a Ucrainei de către Federația Rusă” și a cerut retragerea imediată a trupelor ruse din țară. Cu toate acestea, Lula a criticat în mod vocal acțiunile președintelui ucrainean, Volodymyr Zelensky, declarând în luna mai 2022 că autoritățile de la Kiev au fost la fel de responsabile pentru război precum Putin. În plus, Brazilia a refuzat să participe la sancțiunile economice împotriva Rusiei, fără a furniza, de asemenea, echipament militar Ucrainei. Această imparțialitate îi conferă președintelui brazilian o oarecare credibilitate în mediul discuțiilor de pace la nivel mondial.

BRICS acordă o atenție mai mare ca niciodată Orientului Mijlociu

În ultimul deceniu, interesele transnaționale și influența Chinei s-au extins printre țările în curs de dezvoltare și putem spune că au trecut vremurile în care politica externă chineză era ghidată de doctrina lui Deng Xiaoping de „ascunde-ți puterea și așteaptă-ți timpul”. Acum, sub conducerea lui Xi, China își asumă un rol mai direct în Orientul Mijlociu și urmărește punerea în operă a unei agende globale. Strategic, cheltuielile militare sunt în creștere: bugetul Armatei Populare de Eliberare s-a dublat cu peste 293,35 miliarde USD de la venirea lui Xi la putere, reafirmând poziția Chinei ca al doilea cel mai mare cheltuitor militar din lume. Din punct de vedere economic, „Inițiativa Belt and Road” a înregistrat o investiție estimată la un trilion de USD în proiecte din întreaga lume.

În domeniul diplomatic, China și-a dovedit recent capacitatea de a apropia și uni și state opuse, mediind chiar un acord între Arabia Saudită și Iran pentru a reinițializa legăturile politice, după șapte ani de tensiuni și conflicte. Decizia Arabiei Saudite și Iranului de a restabili relațiile diplomatice a luat prin surprindere mulți experți și analiști în întreaga lume, întrucât unii comentatori afirmă că SUA nu ar fi putut niciodată intermedia un astfel de acord și rămâne întrebarea: cât de important și real este și pe ce s-a bazat și axat de fapt rolul diplomatic al Chinei? Ca parte a acordului, cele două țări au convenit să-și redeschidă ambasadetele în termen de două luni, precum și să inițieze aranjamente de cooperare în materie de securitate.

Continuând cu astfel de inițiative, este foarte probabil ca și China să dorească un loc în fruntea oricăror negocieri de pace dintre Rusia și Ucraina, crescând probabilitatea ca propunerea „clubului pentru pace” a lui Lula să fie binevenită pentru Xi dacă Beijingul va putea fi ca principal actor internațional în fruntea unor astfel de negocieri.

Intensificarea legăturilor Chinei cu lumea arabă, amplificată de recenta vizită din Arabia Saudită a președintelui Xi Jinping, ca o mare putere și membră a BRICS, ar trebui privită ca un demers pus în operă în contextul prezenței strategice în scădere a SUA în regiune și a unei relații de cooperare Arabia Saudită-SUA care totuși, în ultima perioadă, pare a fi marcată de puncte de vedere diferite și disensiuni. „Este într-adevăr un fapt că relația Arabia Saudită-SUA nu cunoaște cel mai bun moment, dar SUA rămân cel mai mare partener de securitate al Arabiei Saudite și al Orientului Mijlociu, iar China este cel mai mare partener economic”, așa cum a subliniat analistul politic Al-Ansari într-un interviu al său la Riad.

Comerțul total al Chinei cu regiunea a crescut semnificativ de la începutul secolului XXI și este în creștere constantă, de la 180 de miliarde USD, în 2019, la 259 de miliarde USD, în 2021. Pe de altă parte, comerțul total al Orientului Mijlociu cu SUA a scăzut de la 120 de miliarde USD, în 2019, la 82 de miliarde USD, în 2021.

China lucrează în continuare pentru a-și consolida legăturile economice, trecând dincolo de diviziunile înregistrate la nivel regional, ceea ce contribuie la consolidarea poziției sale de cel mai mare partener comercial pentru puteri regionale precum Egipt, Iran, Iordania, Kuweit, Arabia Saudită și Emiratele Arabe Unite, adăugând că Arabia Saudită este din ce în ce mai angajată să-și pună propriile interese naționale mai presus de toate celelalte. „Circumstanțele actuale la nivel global sunt altele, iar saudiții își ajustează viziunea globală în consecință”, așa cum a menționat Al-Ansari.

Nu trebuie să ometem faptul că: „Acum douăzeci de ani, China era cel mai mare partener comercial pentru 12 națiuni în întreaga lume. Astăzi, este cel mai mare partener comercial pentru peste 120 de națiuni din lume, adică 60% din toate națiunile”, așa cum a spus Al-Ansari. Angajamentul global tot mai mare al Chinei și, implicit, în Orientul Mijlociu nu face altceva decât să confirme că planurile, strategiile și politicile tuturor statelor din regiune se bazează mai mult ca niciodată pe continuarea dezvoltării unei noi percepții și anume că este foarte important ca Arabia Saudită și întreaga regiune arabă să aibă relații puternice cu națiunea chineză.

A devenit foarte clar că situația internațională și regională este marcată semnificativ în prezent și va continua să sufere schimbări profunde, complexe și de mare amploare și în viitor, fapt ce face ca importanța strategică și globală a relațiilor China-Arabia Saudită și implicit BRICS-Orientul Mijlociu să fie mai proeminentă. Pe măsură ce ambele părți s-au angajat să intensifice comunicarea și coordonarea la ONU și la diferite alte platforme multilaterale, Prințul Moștenitor Saudit și-a exprimat aprecierea cu privire la China pen-

tru spijinirea Arabiei Saudite ca să devină un partener de dialog al Organizației de Cooperare de la Shanghai (SCO) și s-a angajat să intensifice consultările cu China la G20 și în BRICS.

Putem concluziona că.....

În actualul context evolutiv la nivel regional și mondial, nu este clar dacă politica „conflictului zero” a Beijingului, poate îndepărta China de presiunea diplomatică de a defini aliniamentele geopolitice finale.

Drept urmare, Orientul Mijlociu se pregătește să devină o arenă pentru competiția multipolară, dar această competiție poate să nu fie verticală și nici cu evoluții foarte rapide și cu efecte importante generate. Prin urmare, marile puteri trebuie să răspundă la realitățile de pe teren ascultând și monitorizând atent evoluțiile și atitudinea forțelor din regiune și adaptându-se la preocupările regionale aflate într-un proces de schimbare profundă la nivelul întregii lumi.

Beijing ar putea dori să refacă un bloc de națiuni aliate după imaginea, strategia și obiectivele sale, dar totuși va trebui să facă față provocării de a contura obiective clare și de a găsi capitalul uman, material și financiar pentru a le atinge. Trebuie luate în considerare titlurile tentante conform cărora Arabia Saudită și Iran caută ambele aderarea la BRICS. Perspectiva ca acești doi rivali să se alăture aceleiași organizații multilaterale menite să promoveze prosperitatea economică a tuturor națiunilor membre pare totuși o ficțiune.

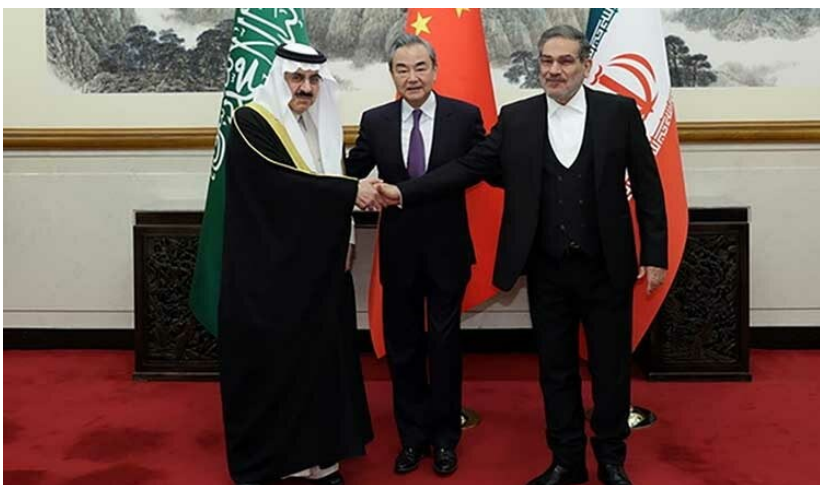
Cu toate acestea, nu trebuie omis faptul că această posibilitate începe să crească și să aibă sens dacă privim situația din punctul de vedere al Chinei. În timp ce China, la un anumit moment, curta și încerca să atragă în mod agresiv Arabia Saudită cu scopul de a îi slăbi relația sa profundă cu Occidentul, iată că devine foarte interesant ca și China să alinieze această țară cu ceilalți parteneri ai săi, cum ar fi chiar și Iran. Stoparea și eliminarea conflictului dintre Arabia Saudită și Iran, astfel încât ambele țări să se alinieze cu China, ar echivala cu un proces evolutiv istoric la nivel regional și global.

Aceste două state rămân în expectativă unul față de celălalt în ceea ce privește politica externă, blocul BRICS dorind a fi, teoretic, o navă ideală pentru a efectua transformări geopolitice în oricare parte a lumii, dorind, mai ales prin impulsul generat de China, să devină principalul lider într-o regiune a Orientului Mijlociu din ce în ce mai dinamică, dar care se pare că acum caută mai multă independență față de SUA.

Putem spune că BRICS nu a efectuat toate evaluările obiective necesare și nu și-a îndeplinit mandatul complet și poate deveni rapid un „vas go” pentru obiectivele de politică externă ale celor mai influenți membri ai săi.

Pot statele membre ale BRICS să faciliteze o alternativă viabilă de introducere a unei alte monede în competiție cu dolarul american? Evoluțiile în toate domeniile la nivel mondial și actuala criza financiară globală în curs, dar și politica externă de confruntare între diverse state și grupuri de state pentru schimbarea ordinii mondiale, ar putea explica de ce țările BRICS și-au intensificat eforturile de a lansa o monedă alternativă la dolarul american, posibilele consecințe și implicații ale unei astfel de mutări fiind foarte greu de cuantificat pentru toate economiile lumii, dar mai ales pentru economiile africane.

Este prea devreme pentru a prognoza dacă în relația dintre Arabia Saudită și Iran va exista și se va dezvolta profunzime sau durabilitate. În prezent, a devenit foarte clar că legăturile economice și comerciale care fac adesea loc și favorizează realizarea unui angajament politic, facilitează cooperarea strânsă și în alte domenii, inclusiv în cel al apărării, și în cele din urmă trebuie să ducă la dezvoltarea cooperării în domeniul informațiilor și în materie de securitate, dar o astfel de evoluție este foarte greu de estimat și prognozat în Orientul Mijlociu.

Sursa: <https://www.khmertimeskh.com/501253757/china-brokered-iran-saudi-deal-threatens-to-push-us-out-of-the-gulf-and-washington-should-take-note/>

III. ORIENTUL MIJLOCIU - CHINA

Rolul Chinei în Orientul Mijlociu

Hei Sing Tso (China)

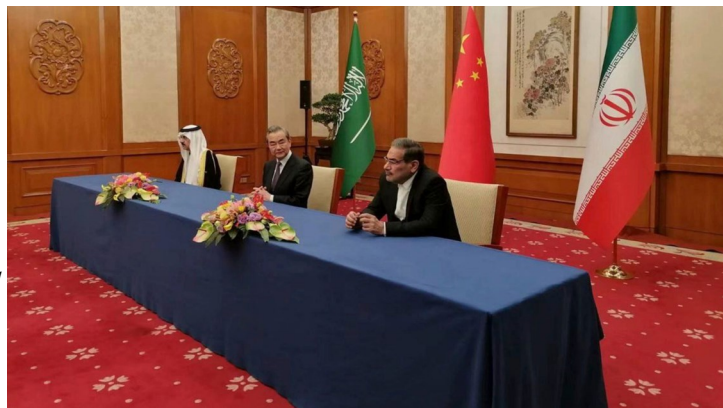
Recentul rol adoptat de China ca mediator pentru întrevvedereea dintre Iran și Arabia Saudită nu a luat prin surprindere numai Occidentul. Întregul mapamod și-a îndreptat acum privirile către rolul pe care China îl va juca în Orientul Mijlociu. Regiunea este în același timp și un motor și o resursă. Petrolul și armele se află pe ordinea de zi a locuitorilor din Orientul Mijlociu. Va modifica implicarea Chinei peisajul geopolitic al regiunii? Această întrebare este foarte importantă pentru mediul academic și pentru experții din domeniul relațiilor internaționale. Acest articol își propune să analizeze direcția geostrategică a Chinei în Orientul Mijlociu.

Geeconomie

Din punct de vedere politic, China este un stat socialist. Elaborarea de strategii pe termen lung este o trăsătură specifică națiunilor socialiste. După haosul și degradarea din perioada maoistă, Deng Xiaopeng a pus bazele Strategiei Reformei Deschise, care cuprindea și piețele capitaliste. După mai bine de 30 ani de reformă, China a ajuns să aibă o economie internă suprasaturată. Obiectivul principal al Partidului Comunist chinez a devenit creșterea calității vieții întregii populații. Acesta este motivul principal pentru care Xi Jinping a pus bazele Inițiativei *Belt and Road*. Aceasta ar fi versiunea îmbunătățită a strategiei lui Deng. Integrarea economică împreună cu Eurasia este obiectivul strategic primordial al Chinei de azi. Orientul Mijlociu este parte a Eurasiei, de aceea este foarte interesant de urmărit rolul pe care îl joacă Orientul Mijlociu în strategia Chinei, în contextul proiectului *Belt and Road*.

China este cel de-al doilea partener economic al lumii arabe, iar statele arabe sunt principalii furnizori de petrol ai Chinei. În 2015, China a luat locul SUA ca cel mai mare importator de petrol și cel puțin jumătate din cantitate are ca sursă Orientul Mijlociu. În 2030 China va avea nevoie de 800 de miliarde de tone de petrol și 75% din cantitate trebuie importată. Cu toate acestea, China mai are un furnizor de petrol – Rusia. Odată cu izbucnirea conflictului din Ucraina, China a profitat de ocazie și a început să achiziționeze petrol mult mai ieftin de la „ursul arctic”. În martie 2023, aproape 43 milioane de barili de petrol rusec au luat drumul Chinei. Cu toate acestea, China nu se va baza în totalitate pe Rusia pentru furnizarea de resurse energetice. În primul rând, China nu dorește să lase impresia că sprijină Rusia din punct de vedere economic. În al doilea rând, nu dorește să riște să depindă de un singur furnizor. Înaintea izbucnirii conflictului din Ucraina, Rusia nu manifesta niciun interes față de Inițiativa *Belt and Road*. Din punct de vedere strategic, pentru China, faptul că Arabia Saudită este unul dintre concurenți, poate atenua influența negativă a Rusiei.

Petrolul este esențial pentru dezvoltarea statelor de pe traseul inițiativei. Corporația Chineză de Petrol Marin a făcut comerț cu GPL (gaz petrol lichefiat) cu aproximativ 20 de state aflate pe traseul Inițiativei *Belt and Road* investind 25 miliarde de yuani în zece proiecte energetice. Alocarea de resurse este una din carac-

Sursa: <https://thediplomat.com/2023/03/why-china-is-looking-for-a-bigger-role-in-the-middle-east/>

teristicile inițiativei. Obiectivul strategic al Chinei nu este să aibă profit din comerțul cu petrol, ci să furnizeze suficiente resurse energetice pentru a construi infrastructura *Belt and Road*. Un alt obiectiv pe termen lung al strategiei chineze în Orientul Mijlociu este de a pune bazele unei noi ordini economice internaționale. China intenționează să aibă un cuvânt de spus în stabilirea normelor economiei mondiale, inclusiv prin înființarea de instituții, prin stabilirea unor reguli, implementarea de valori, mecanisme, etc. Moneda de schimb este unul din elementele cheie ale acestei strategii economice. În timpul celui mai recent summit arabo-chinez, președintele Xi Jinping a adus la cunoștința liderilor arabi că țara pe care o conduce va depune eforturi pentru achiziționarea de petrol și gaze în yuani, un demers care vine în sprijinul obiectivului Chinei de a-și transforma propria monedă într-o monedă internațională și de a slăbi monopolul pe care dolarul american îl are asupra comerțului internațional. În ultima vreme, Arabia Saudită, spre exemplu, a cântărit opțiunea vânzării resurselor de petrol în alte monede. Acest demers va ajuta China să își impună propriile standarde și valori asupra economiei mondiale. Deci, furnizarea resurselor de petrol, Inițiativa *Belt and Road* și noua ordine economică mondială sunt cele trei obiective principale ale strategiei chineze în Orientul Mijlociu.

Risc politic

După cum spuneam și mai înainte, armele și petrolul fac parte din viața de zi cu zi a locuitorilor din Orientul Mijlociu. Regiunea este împânzită de pericole politice. În primul rând, avem riscurile politice comune. Investițiile în petrol reprezintă o provocare, sunt riscante și durează când vine vorba de cicluri și returnări. Orice fel de modificări la nivelul guvernelor, schimbările de regimuri vor pune cu siguranță în pericol activele străine, contractele și investițiile chineze. În 2005, o companie chineză din domeniul petrolului a semnat un contract de 25 de ani cu Libia. În 2011 situația politică din Libia s-a înrăutățit. Proiectul a fost încheiat, China suferind pierderi de aproximativ 20 miliarde de dolari. În 2005 și 2010, aceeași companie chineză a achiziționat acțiuni la două companii petroliere din Siria. În ciuda investițiilor, tulburările politice din această țară a determinat investitorii chinezi să se retragă cu totul de pe piața siriană. China a investit în Sudan încă din 1995, iar investițiile sale în domeniul petrolului se ridică la aproape 20 miliarde de dolari. Disensiunile din Sudan din 2011 au generat pierderi imense. În cazul crizei din Yemen spre exemplu, criză care durează de opt ani, China a hotărât să închidă toate proiectele energetice pe care le avea în regiune.

Riscuri la adresa securității

Cea de-a doua dimensiune ca importanță este cea a securității. În primul rând, „răfuiala” dintre șiiți și suniți a fost întotdeauna prezentă, însă gestionabilă. Pe de cealaltă parte, efectele crizei siriene s-au extins, generând conflicte în întreaga regiune – în Irak, Liban, Yemen etc.

Un alt risc la adresa securității este terorismul. Intensificarea tulburărilor în statele din Orientul Mijlociu a determinat răspândirea și intensificarea rapidă a radicalismului. Statul Islamic încă deține controlul asupra multor zone, periclitzând stabilitatea Orientului Mijlociu. În 2014, liderul Statului Islamic de la acea vreme a luat în vizor China, ca loc în care putea demara răspândirea jihadului.

Mai este, de asemenea, chestiunea securității structurale. Granițele în Orientul Mijlociu au fost stabilite de Marea Britanie și Franța cu mult timp în urmă. Cu toate acestea, ele nu pot susține amalgamul de religii și etnii. Odată ce regimurile sunt slăbite din punct de vedere politic, separatismul preia controlul și își face gradual simțită prezența. Conflictele din Siria și Iraq și ascensiunea Statului Islamic sunt astfel de exemple. În 2011, multe proiecte chineze pentru dezvoltare în Orientul Mijlociu au fost încheiate, din cauza instabilității sociale și politice, majoritatea având legătură cu domeniul energetic.

Ultimul risc pe care trebuie să îl abordăm aici este cel extern. Poziția fermă a Chinei cu privire la Orientul Mijlociu se va intersecta cu interesele altor puteri străine. După războiul din Golf, din 1991, statele din Golf au subcontractat serviciile de securitate, Statelor Unite. O bază aeriană americană se află în Oman, comandamentul central în Qatar, iar Flota a cincea este în Benin. În 2020 Europa a stabilit o zonă comercială liberă cu statele mediteraneene, pentru a concura împotriva acțiunilor piețelor de energie din Orientul Mijlociu. În 2009 Franța a înființat o bază militară în EAU, iar în 2014 Marea Britanie a înființat una în Benin. În afară de statele occidentale, Rusia a sprijinit Siria cu forțe armate și resurse energetice, astfel încât să-și poată exercita și păstra influența în regiune.

Din toate aceste puteri străine, SUA rămâne rivalul principal al Chinei. SUA doresc o furnizare constantă de petrol din Orientul Mijlociu, utilizând exclusiv petrodolarul. În plus, SUA nu va fi de acord cu influența din ce în ce mai intensă a Chinei în regiune, în special dacă unele state sfidează Washingtonul și se apropie de China. Într-un cuvânt, în concepția administrației americane, China a devenit un competitor puternic în Orientul Mijlociu.

Abordarea Chinei

Având în vedere toate aspectele de mai sus, consider că cel mai important rol al statului chinez în Orientul Mijlociu este de a reduce riscurile de ordin geopolitic, cu scopul diminuării impactului acestora asupra Inițiativei *Belt and Road*. În primul rând, China va încerca să consolideze integritatea și stabilitatea regiunii. State eșuate nu ar trebui să existe. Trebuie să fim conștienți de faptul că statul chinez urmează principiul neimplicării în politica internă a altor state. Deci, Beijingul nu își va impune sistemele și valorile asupra altor națiuni. Bunăstarea economică și socială este ideală pentru o bună guvernare. China este dispusă să își împărtășească experiența cu alte țări, în ceea ce privește propriile politici economice și sociale. Prin reciprocitate și educație, alte state au șansa să adopte modelul de *soft-power* al Chinei. Comunicarea privind politicile și schimburile de experiență sunt două dintre cele mai importante caracteristici ale strategiei care stau la baza funcționării Inițiativei *Belt and Road*. Aceasta reprezintă un model de diplomatie publică tacită. Rezultatul nu este imediat, însă poate aduce beneficii pe termen lung.

Pentru a contracara riscurile la adresa securității ar trebui o nouă abordare. Cât despre problematica referitoare la šiiti și suniți, China se implică deja în relația dintre Arabia Saudită și Iran, astfel încât raportul dintre cele două ramuri ale islamului să se îndrepte către normalitate. A început bine. China va continua să coopereze cu Teheran și Riad în procesul de mediere dintre alte națiuni și grupuri sunitice și šiite, astfel încât să se ajungă la o soluție de pace. Consider că statul chinez se va folosi de instrumentele economice ale Inițiativei *Belt and Road* pe post de stimulente, pentru a aduce la masa negocierilor toate părțile implicate. În opoziție cu modul de acțiune al SUA, care au ales sancțiunile, China a ales diplomația economică. În ceea ce privește radicalismul și terorismul, chestiunile sunt mai complicate. Cea mai eficientă metodă de aplicat în această situație este culegerea de informații. China ar putea face schimb de informații cu alte state din Orientul Mijlociu în acest caz. Deși China neagă derularea de acțiuni de spionaj în exterior, utilizarea de agenți sub acoperire, care să fie implicați în proiectele Inițiativei *Belt and Road* este plauzibilă. SIGINT și HUMINT sunt la fel de importante.

Cum poate China aborda problema riscului politic de structură? Haideți să ne uităm în urmă la istoria Drumului Mătăsii, ca să înțelegem mai bine. În trecut, Asia Centrală și Orientul Mijlociu erau controlate de puține imperii, ceea ce însemna că peisajul geopolitic era oarecum stabil și gestionabil. În prezent, regiunea include multe state. În cazul în care China dorește stabilitate geopolitică în regiune, trebuie să încheie parteneriate strategice cu marile puteri, inclusiv Turcia, Arabia Saudită, Iran, Egipt, Algeria, Siria și Irak. Dacă aceste mari state pot forma un conglomerat stabil în care China să fie coordonator, atunci regiunea va fi mai puțin instabilă. Există posibilitatea ca ea să se afle în spatele celor mai recente activități diplomatice întreprinse de aceste națiuni.

Când vine vorba despre riscurile externe, îndrăznesc să spun că singurul rival al Chinei este SUA. Acestea vor avea o altă abordare în competiția din Orientul Mijlociu. În primul rând, China nu va recurge la mijloace militare. Nici măcar nu va înființa baze militare sau furniza ajutoare de acest gen niciuneia dintre părți. În al doilea rând, spre deosebire de SUA, China nu își va impune propriile valori, instituții, și ideologii în alte țări. În al treilea rând, China nu va încheia alianțe antagonice cu state din regiune astfel încât să creeze dezechilibre de putere între ele. Va stabili relații cu state din care să beneficieze toate părțile. China nu caută sfere de influență și nici nu urmărește să împartă Orientul Mijlociu astfel încât marile puteri să culeagă roadele. China nu va înfrunta SUA în nicio problemă locală adiacentă Orientului Mijlociu. Scopul real este introducerea Orientului Mijlociu în noua ordine internațională.

Strategia, o artă

Cele mai recente discuții academice s-au hazardat să analizeze cultura strategică a Chinei. Sunt întru-totul de acord cu faptul că Occidentul nu va reuși niciodată să înțeleagă politica și politicile chineze, dacă nu deține cunoștințe referitoare la modul de gândire și înțelepciunea chineze. Când oamenii fac referire la strategia chineză, de obicei fac referire la „Arta războiului” a lui Sun Tzu. Cu toate acestea, există și alte referințe, precum una dintre școlile diplomatice chineze din antichitate, cunoscută sub denumirea de Școala Alianțelor Verticale și Orizontale, care este foarte rar studiată de învățații străini. Cum sunt expert pe problematica strategiei chineze clasice, voi utiliza doctrina acestei școli pentru a trage o scurtă concluzie cu privire la rolul Chinei în Orientul Mijlociu.

Părintele Școlii Alianțelor Verticale și Orizontale este Guiguzi, care a fost un filozof obscur și a trăit în perioada statelor combatante (475-221 î. Hr.). A transmis pe cale orală un set de 72 de învățăminte, cunoscute sub denumirea de „strategii de schimbare”. Strategia nr. 22, spre exemplu, se traduce *mot-a-mot* prin „asalt și preluare, cu scopul învingerii adversarului”. Atacul și preluarea se referă de fapt la crearea unui mediu propice

pentru ca o putere să fie capabilă să înfrângă o putere inamică. În esență, se referă la utilizarea unor metode și abordări diverse pentru a crea un nou pol de putere. Aceste demersuri vor da naștere unui perimetru invizibil care va ține oponentul sub control. Dacă oponentul se mișcă la dreapta, atacul se va realiza prin partea stângă, oponentul putând fi astfel manipulat și controlat. În cazul de față, China încearcă să creeze un nou pol de putere centrat pe resursele de petrol, pe Inițiativa *Belt and Road* și pe noua ordine economică mondială. Scopul suprem este surclasarea SUA.

Una din celelalte strategii ale lui Guiguzi se traduce literalmente prin „câștig fără luptă”. Conceptul de bază al acestei tactici este utilizarea unor arme invizibile care să încolțească adversarul prin mijloace culturale, psihologice, economice, diplomatice și disimulate. Acestea vor absorbi energia adversarului, iar conflictul se va câștiga fără luptă. Deci, după cum spuneam, China nu va face uz de forță militară pentru a interveni în Orientul Mijlociu. Metoda aplicată de acest stat este utilizarea unei strategii non-combat care urmărește înfrângerea adversarului, nu eliminarea completă a acestuia.

III. ORIENTUL MIJLOCIU - ARABIA SAUDITĂ ȘI IRAN

O nouă filă – Alianța încheiată între Arabia Saudită și Iran pentru stabilitate regională

Dr. Mohamad al Mokdad (Liban)

Orientul Mijlociu a fost marcat de-a lungul timpului de tensiuni și conflicte, iar Arabia Saudită și Iran s-au aflat în opoziție, de cele mai multe ori din cauza regimurilor politice, religiei și tradițiilor, aspecte care au avut impact asupra regiunii. Cu toate acestea, datorită unor circumstanțe favorabile, a apărut această alianță, o acțiune care reprezintă o schimbare geopolitică radicală în Orientul Mijlociu.

Originile disputei dintre Arabia Saudită și Iran sunt istorice și sunt legate de diferențe sectare – saudiții sunt majoritari sunniți, iar iranienii sunt majoritar șiiți. Cele două națiuni s-au aflat de multe ori în opoziție și s-au implicat în conflicte în areal, cum ar fi în cele din Yemen, Siria și Liban, alimentând tensiunile și războaiele prin interpuși. Cu toate acestea, tendințele geopolitice de azi au dat naștere unei dinamici schimbătoare în rândul acestor puteri comunitare.

Unul din motivele care stă la baza acestei noi alianțe este schimbarea peisajului politic internațional. În ultimii ani, s-au schimbat poli de putere din Orientul Mijlociu, începând cu momentul în care s-a diminuat interesul Statelor Unite în regiune și când și-au schimbat prioritățile. Aceste acțiuni au generat un gol pe care Arabia Saudită și Iran încearcă să îl umple. Actorii internaționali și regionali se regăsesc în situații riscante din punct de vedere economic și singura soluție este cooperarea, cu scopul identificării de soluții la problemele comune, dar și pentru a-și urma propriile interese.

Problemele de ordin economic sunt o sursă de îngrijorare în interiorul acestei alianțe. Atât Arabia Saudită, cât și Iran gestionează situații economice nesigure, la care se adaugă prețul petrolului, șomajul masiv în rândul tinerilor și nevoia de diversificare a economiei. Aceștia și-au dat seama că lucrând împreună reușesc să-și combine resursele și cunoștințele astfel încât să treacă mai eficient peste situațiile dificile. Spre exemplu, au discutat chestiunea intensificării exploatării resurselor de petrol și gaze, astfel încât să le aducă beneficii atât pe plan internațional, cât și regional.

Mai mult, dinamica în schimbare a politicii globale a fost unul dintre motivele semnării acordului între cele două state. Atât Arabia Saudită, cât și Iran au avut parte de presiuni, exercitate de Occident, inclusiv de către Statele Unite, care au impus sancțiuni asupra ambelor state, din motive diverse. Acestea au descoperit că prin cooperare, își pot crește puterea de negociere și își pot proteja propriile interese în fața presiunilor externe.

Sursa: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-65197717>

Aceste acțiuni externe au capacitat Arabia Saudită și Iran să își modifice strategiile, să identifice elemente comune și să își alinieze pozițiile cu privire la chestiuni regionale și globale.

Prezența alianță între Arabia Saudită și Iran a și început să fie valorificată în anumite privințe. Unul dintre avantaje este procesul de negociere pe tema tensiunilor din Yemen, un conflict notoriu, de lungă durată, în care cele două state se află în opoziție. Cele două națiuni sunt implicate în discuții și sunt dispuse să identifice o soluție politică pentru catastrofa din Yemen, o soluție care poate duce la pace în această țară.

Un alt domeniu de cooperare între Arabia Saudită și Iran este în beneficiul echilibrului regional. State din afara regiunii și-au exprimat dorința de a promova stabilitatea din Orientul Mijlociu și au luat măsuri diplomatice pentru a gestiona conflictele și disputele din regiune. Cele două state trebuie să dovedească faptul că sunt dispuse să se înțeleagă și să coopereze, în scopul descaladării tensiunilor și identificării unor soluții la crizele regionale, care nu implică violență, care includ și Siria și Liban. Comunitatea internațională a aplaudat aceste demersuri considerându-le un pas extraordinar către diminuarea tensiunilor și promovarea echilibrului în regiune.

Din punct de vedere economic, noua alianță dintre Arabia Saudită și Iran are capacitatea de a aduce beneficii semnificative ambelor state. După cum am menționat anterior, au analizat posibilitatea cooperării în domeniul finanțelor și al resurselor energetice (progres pe linia petrolului și al gazelor) care să ajute la creșterea și diversificarea ambelor economii. De asemenea, au discutat posibilitatea cooperării în domenii care necesită schimbare și resurse financiare (turismul spre exemplu), aspecte care le-ar consolida economiile și care ar intensifica acțiunile comune pe linie financiară.

Mai mult, noua alianță dintre Arabia Saudită și Iran are efecte asupra Orientului Mijlociu Extins și în politica internațională. Are capacitatea de a afecta echilibrul energetic în interiorul regiunii și schimba alianțele și dinamica dintre statele din regiune și partenerii lor internaționali. De asemenea, poate avea impact asupra conflictelor aflate în desfășurare, inclusiv asupra războaielor civile din Siria și Yemen, deoarece Arabia Saudită și Iran trebuie să conlucreze pentru a identifica soluții pașnice și aduce stabilitate în regiune.

Pe lângă aspectele prezentate mai sus, este important să precizăm că alianța dintre Arabia Saudită și Iran are parte de noi provocări și se confruntă cu atitudini sceptice din mai multe părți. Există probleme demne de luat în considerare în acest sens – trecutul îndelungat bazat pe neîncredere și animozități, precum și sustenabilitatea acesteia pe termen lung. De asemenea, mai sunt și actorii internaționali și regionali care nu susțin această alianță, deoarece contravine intereselor lor și poate avea o influență semnificativă asupra regiunii. În plus, în Orientul Mijlociu există tensiuni de ordin geopolitic și religios, care pot pune bețe în roate alianței dintre Arabia Saudită și Iran. Amplasarea statelor în regiune este problematică din cauza variilor interese și competitivității, precum și a diferendelor istorice, iar soluționarea acestora nu este ușoară. Succesul alianței se bazează pe disponibilitatea ambelor națiuni de a coopera dedicat, de a exploata oportunitățile și de a înfrunța provocările care s-ar putea ivi.

În concluzie, alianța schimbă imaginea geopolitică de ansamblu a Orientului Mijlociu, Este influențată și de politica internațională în continuă transformare, de schimbările de la vârful conducerii celor două state, de provocările de ordin economic și de dedicarea amândurora în ceea privește protejarea și promovarea islamului. Alianța are capacitatea de a opera schimbări majore, de calitate, reduce tensiunile, promova stabilitatea locală și încuraja cooperarea economică. Cu toate acestea, se confruntă cu situații solicitante și incertitudini. Deoarece regiunea este în continuă transformare, cele două state trebuie să dea dovadă de devotament, să manifeste atenție și să coopereze cu scopul menținerii acestei alianțe și obținerii rezultatelor scontate. Lumea se uită cu atenție la acest nou capitol al relațiilor dintre cele două state și speră că se va instaura stabilitate și se vor reduce violențele din Orientul Mijlociu.

Noua alianță între Arabia Saudită și Iran a atras mult atenția comunității globale, a stârnit reacții, dând naștere la opinii. Unele state și-au exprimat disponibilitatea de a contribui la continuitatea demersului, deoarece îl consideră ca fiind un pas important în stabilirea echilibrului regional și pentru cooperarea ulterioară. Au acceptat faptul că această alianță ar putea avea un impact transformator în Orientul Mijlociu, având potențialul de a soluționa conflicte și angajându-se să abordeze probleme de durată prin dialog și diplomație. Unul din avantajele esențiale ale alianței dintre cele două țări este capacitatea ridicată de a detensiona situația din regiune. Acestea au o istorie comună de animozități și disensiuni, care au generat conflicte și instabilitate în Orientul Mijlociu. Totuși, odată cu semnarea sa, există posibilitatea ca cele două state să lase la o parte neînțelegerile și să conlucreze strâns pentru identificarea de soluții pașnice. Cooperarea va avea un efect în lanț asupra regiunii în ansamblu, contribuind la crearea unui Orient Mijlociu puternic și sigur. Mai mult, capacitatea economică a acestei alianțe nu trebuie trecută cu vederea. Atât Arabia Saudită, cât

și Iran sunt jucători cheie pe piața internațională de energie, cu rezerve însemnate de petrol și gaze. Prin implicarea comună în inițiative financiare, alături de îmbunătățirea procesului de valorificare a resurselor de petrol și gaze, prin schimburi și finanțare, ar putea genera unor noi oportunități și avantaje. Aceste acțiuni vor contribui la dezvoltarea diverselor industrii, apariția unor noi locuri de muncă, precum și la prosperitatea financiară a regiunii.

Această nouă alianță dintre Arabia Saudită și Iran are potențialul de a schimba dinamica celorlalte conflicte din interiorul regiunii. Spre exemplu în Siria, unde ambii actori au oferit sprijin celor două părți aflate în opoziție în războiul civil. Cu toate acestea, în ciuda neînțelegerilor recente, se pare că vor reuși să le lase la o parte și să identifice o soluție politică, ducând astfel la încheierea luptei. Este și cazul Yemenului, unde sprijină facțiuni diferite; reiterez că alianța ar contribui la identificarea unei soluții pașnice la conflictul în desfășurare, care a cauzat suferință populației yemenite.

În plus, aceasta ar putea avea implicații și asupra politicii mondiale. Orientul Mijlociu este o regiune instabilă, în care numeroase state și actori internaționali se luptă pentru influență. Aceasta ar putea schimba balanța de putere în regiune, generând alte alianțe și strategii care să se încheie și să se elaboreze prin cooperarea diferitelor națiuni. Acțiunile precizate anterior ar putea avea impact și asupra imaginii geopolitice de ansamblu, precum și asupra relaționării cu marile puteri – SUA, Rusia și China.

Totuși, în ciuda beneficiilor capabilităților combinate, cooperarea Arabiei Saudite cu Iran va avea parte de provocări și va cunoaște incertitudine. Unele dintre acestea sunt neîncrederea adânc înrădăcinată și animozitatea dintre cele două țări. Neînțelegerile dintre ele au o istorie de durată, au fost influențate și de alți actori din zonă, de ideologii religioase și au fost fructificate de oponenții implicați în conflictele din Orientul Mijlociu. Reinstaurarea încrederii și ajungerea la un numitor comun nu va fi ușoară, va necesita implicare și efort susținut din partea amândurora. Mai mult, există actori regionali și internaționali care ar putea împiedica această alianță. Unele state din areal, în special cele care s-au aliat cu oponenții Arabiei Saudite și Iranului, ar putea percepe această apropiere ca pe o oportunitate de a se implica și a-i pune bețe în roate. Există și îngrijorări cum că factori perturbatori ar putea devia parcursul alianței, prin acte de violență și sabotaj. În plus, mai există și dinamica geopolitică și religioasă complexă în Orientul Mijlociu, care ar putea pune probleme rezistenței acestei alianțe. Regiunea este caracterizată de multe conflicte, rivalități istorice și trecut competitiv. Identificarea unui numitor comun și soluționarea diferendelor în acest mediu dificil se poate dovedi a fi o provocare. De asemenea, se pune problema riposteii corporațiilor extremiste sau tensiunilor religioase care ar putea îngreuna parcursul alianței.

În concluzie, noua alianță dintre Arabia Saudită și Iran are capacitatea de a aduce schimbări semnificative în interiorul Orientului Mijlociu, cu implicații pentru stabilitatea din imediata vecinătate, cooperare financiară și impact asupra politicii globale. Deși are capacitatea de a detensiona situația din regiune, aduce avantaje bănești, presupune și provocări și incertitudini.

IV. INDO-PACIFIC

Echilibrul de putere în Indo-Pacific înainte și după războiul din Ucraina

Aditya Thorat (India)

La 24 februarie 2022, când președintele rus, Vladimir Putin a anunțat desfășurarea unei „operațiuni militare speciale” în statul vecin, Ucraina, un stat suveran, lumea a ajuns să fie martoră la o serie de momente definitorii pentru secolul în care trăim. Este prea devreme să ajungem la o concluzie cu privire la conflictul din Ucraina, însă cu siguranță acesta a trezit Europa din toropeală. Acțiunile militare și diplomatice pe care acest conflict le-a pus în mișcare nu au mai fost întâlnite din perioada Războiului Rece. Cu toate acestea, conflictul actual nu poate fi comparat cu niciun război din istorie.

Europa de Est, Europa de Vest, Peninsula Scandinavă și Balcanii sunt regiunile care au fost cel mai mult afectate de acest război, însă nu sunt singurele. Una din piesele de puzzle care lipsesc și pe care lumea de obicei o ignoră, este zona Indo-Pacificului. Dacă ar fi să trecem cu vederea impactul pe care acest areal îl are asupra războiului, atunci nu putem decât să spunem că analizele întocmite cu privire la acesta sunt incomplete.

De ce zona Indo-Pacificului?

Sintagma „Indo-Pacific” este relativ nouă sau putem spune chiar un concept nou. Din aceste motive regiunea este dificil de evaluat. În contextul conceptului geostrategic Eurasia de exemplu, regiunea Indo-Pacific poate părea irelevantă. Este normal să considerăm zona Indo-Pacific drept irelevantă, deoarece importanța acesteia nu se datorează capacităților pe care le deține ci potențialului pentru dezvoltare în perioada imediat următoare.

Prima dată când s-a vorbit despre acest concept a fost în 2007, când fostul premier japonez, Shinzo Abe s-a adresat Parlamentului Indiei. Acesta a declarat că „Oceanele Pacific și Indian au devenit centre de libertate și prosperitate. Conceptul de *Asia extinsă* care a depășit granițe începe să prindă formă. Statele noastre au capacitatea – și responsabilitatea – de a se asigura că se va extinde și mai mult și trebuie să contribuie astfel încât aceste întinderi de apă să devină din ce în ce mai limpezi”.

În 2007 Shinzo Abe a preluat inițiativa înființării Dialogului de Securitate Cvadrilaterală între Japonia, SUA, India și Australia. Această alianță a fost stabilită pentru a asigura securitatea canalelor navigabile ale arealului Indo-Pacific.

În 2013 documentul aferent politicii de apărare australiene a inclus termenul de Indo-Pacific. Astfel, acesta a devenit oficial și a început să fie utilizat și de experți.

Perioada dintre anii 2007-2013 a fost esențială în definirea balanței de putere din lume. De-o parte a Pacificului se situau Japonia, India și China.

Sursa: <https://indiafoundation.in/articles-and-commentaries/war-in-ukraine-impact-on-the-indo-pacific/>

Japonia își revenea după criza economică din anii '90. O bună parte a politicilor economică și externă ale Japoniei urmăreau asigurarea comercială a piețelor asiatice emergente. Securitatea și siguranța culoarelor maritime care legau Oceanul Pacific de Oceanul Indian au devenit o prioritate pentru Japonia.

India profita de beneficiile liberalizării economice demarate în anii '90. După încheierea Acordului Nuclear Civil cu SUA, a devenit oficial o putere nucleară. De asemenea, și-a dezvoltat capacitățile navale și de apărare cu rachete în Oceanul Indian, cu scopul afirmării ca superputere regională.

Între timp, China a devenit a doua economie mondială, depășind Japonia în 2010. Nu numai din punct de vedere economic, ci și din altele, a devenit „numărul doi în lume”. Nu își consolida ambițiile hegemonice numai în Asia ci în întreaga lume. Cele două mari surprize pe care China le-a făcut statelor din grupul G-7 au fost Inițiativa *Belt and Road* și disputa din Marea Chinei de Sud. Ambele problematice au început să reprezinte o provocare pentru clasicele lanțuri de aprovizionare de care depindeau economiile statelor din G-7.

De cealaltă parte a Pacificului se situează SUA.

În perioada 2007-2013 politicile economică și externă ale SUA s-au schimbat semnificativ. Criza financiară din 2008 a influențat perspectivele investitorilor americani, determinându-i să se orienteze către investiții internaționale. În loc să fie dependenți de Europa, aceștia au urmărit să-și diversifice investițiile. Piețele asiatice în ascensiune, au devenit o destinație de interes pentru ei. Atenția a fost îndreptată mai ales către piețele din Asia de Sud și Asia de Sud-Est. Cel mai important aspect al acestui demers a fost asigurarea securității rutelor maritime care legau continentul american de Asia. Din aceste motive a crescut interesul american față de Marea Chinei de Sud, Strâmtoarea Malacca și Oceanul Indian.

Pentru prima dată, China și SUA se situau într-un conflict de interese cu privire la o regiune geografică. Politica externă a SUA a avut o perioadă de tranziție interesantă, odată cu încheierea „Războiului împotriva terorismului” și cu sfârșitul lui Osama bin Laden. Armata SUA a început treptat să își reducă efectivele de peste ocean, în special în Orientul Mijlociu.

În 6 iunie 1944 Forțele Aliate au acostat în Normandia. De atunci, armata SUA a avut efective în fiecare conflict de amploare care a avut loc pe mapamond. Războiul din Coreea, Criza Suezului, Invazia din Golful Porcilor, Criza Berlinului, Războiul din Vietnam, Războiul din Golf, și într-un final, Războiul împotriva terorismului. Totuși, această perioadă se apropia de final. În aceste împrejurări a apărut Alianța Cvadrilaterală. Era ca și cum toate evenimentele favorizau apariția acestei alianțe.

Hai-deți să vedem ce s-a întâmplat după 24 februarie 2022, când în zona Indo-Pacificului s-a instaurat haosul.

Termenul Indo al sintagmei Indo-Pacific

Sintagma Indo-Pacific nu a fost utilizată mereu de Occident când a făcut referire la piețele asiatice în ascensiune. Acest termen a luat ființă după 1978, atunci când economia Chinei a devenit globală, iar țara a ajuns să fie un pol manufacturier pentru statele occidentale. În această perioadă relațiile comerciale și diplomatice dintre SUA și China erau solide și evolutive. Între timp, relațiile comerciale și diplomatice dintre SUA și India stagnau iar uneori aveau parte de tensiuni.

După anii 2000, SUA a început să își dea seama că depindea de China și Asia de Est, precum și de potențialul pe care îl aveau India și Asia de Sud. Reorientarea de la Asia-Pacific la Indo-Pacific a avut loc tocmai din acest motiv. Puterea maritimă pe care India o avea în regiune a fost de ajuns ca aceasta să nu mai fie lăsată la o parte atunci când se încheiau alianțe. Aceasta are acces la unele din cele mai importante strâmțori – mai ales strategic la strâmțorile Ormuz, Bab-Al-Mandeb și Malacca. Din aceste motive, foarte multe state sunt interesate de a forma parteneriate cu India. Decidenții politici indieni sunt conștienți de avantajele pe care le reprezintă acest acces și îl fructifică la maxim. India face parte din BRICS (Brazilia, Rusia, India, China și Africa de Sud). Alianța a ajuns și mai mult în atenția publicului, odată ce Rusia a invadat Ucraina. Cu toate că invazia era anticipată, economia Rusiei nu era pregătită să facă față sancțiunilor impuse de Occident. Modul în care Rusia a ales să își protejeze economia de presiunile internaționale după ce a invadat Crimeea în 2014 este real și merită analizat. Rusia a ajuns să reprezinte un studiu de caz pentru statele BRICS care își doresc ca economiile lor să nu mai fie dependente de cele occidentale. În loc să-și învețe lecția, statele din BRICS se inspiră din modelul rusesc.

În ultima vreme s-a pus din ce în ce mai mult problema eliminării dolarului. Discuțiile au demarat odată cu decizia Rusiei de a sprijini rubla cu rezerve de aur și de a o proteja de fluctuațiile monetare internaționale. Și India și-a exprimat de mai multe ori intenția de a deveni independentă și de a se desprinde de sistemul financiar occidental. Acest demers nu este văzut prea bine de SUA. India nu este apropiată numai de BRICS, ci și de Rusia ca stat. De când a început războiul din Ucraina, India a devenit un partener de încredere al Rusiei. Schimburile comerciale dintre cele două state au atins sume record – 39,8 miliarde în perioada 2022-

2023.

Se presupune că legăturile comerciale dintre cele două țări se vor intensifica, mai ales că prim-ministrul adjunct rus, Denis Manturov a fost în India la finele lunii aprilie și a discutat despre limitele schimburilor comerciale. Aceste demersuri au deranjat SUA, India fiind acuzată că ar „finanța războiul”, datorită legăturilor comerciale cu Rusia.

Relațiile dintre SUA și India deraiază uneori. După o perioadă de pauză de doi ani, SUA au numit un nou ambasador în India, în persoana lui Eric Garcetti, care a specificat faptul că în timpul mandatului său dorește să abordeze problematica drepturilor omului. Această afirmație nu a fost bine primită, deoarece pune la îndoială legitimitatea partidului aflat la acest moment la conducere în India. O altă veche problemă care afectează relațiile dintre cele două țări este cea a submarinelor nucleare. Cu scopul asigurării siguranței și securității în Oceanul Indian, India a dorit dintotdeauna să beneficieze de tehnologie nucleară sofisticată, capabilă să lanseze rachete balistice și rachete de croazieră. Cu toate acestea, SUA au refuzat întotdeauna să coopereze pe această dimensiune și să facă schimb de tehnologie cu India. Acțiunile SUA au determinat India să pună la îndoială intențiile acestuia, precum și a Alianței Cvadrilaterale.

Nici Alianța Cvadilaterală și nici BRICS nu și-au atins potențialul maxim. Viitorul acestora depinde de prioritățile Indiei. În ultimii doi ani, India s-a bucurat de privilegiile oferite de multipolarism, însă nu va putea la nesfârșit. India nu va reuși să mențină un echilibru permanent între cele două la nesfârșit și va trebui să aleagă. Alegerea Indiei va influența evoluțiile din zona Indo-Pacific și cele ale conflictului dintre Ucraina și Rusia. Următorii ani vor fi esențiali pentru stabilirea balanței de putere în Eurasia.

V. RĂZBOIUL HIBRID ÎN ERA DIGITALĂ

Psihologia războiului în era digitală. Impactul mass-media și rețelelor sociale asupra percepției conflictelor

Leliana Pârvulescu

În era digitală, războaiele și conflictele se desfășoară nu doar pe câmpurile de luptă, ci și pe ecranele telefoanelor mobile, ale computerelor și în televizor. Mass-media și rețelele sociale au adus războiul mai aproape de oameni ca niciodată, transformând modul în care este perceput și trăit. Experiențele pe care le trăim urmărind războiul din Ucraina scoate în evidență acest lucru. În acest articol, voi analiza impactul psihologic al consumului de informații legate de război prin intermediul mass-media și rețelelor sociale, comparativ cu situația războaielor trecute, când astfel de tehnologii nu existau.

Expunerea constantă la imagini și informații legate de război poate avea efecte negative asupra sănătății mintale a indivizilor, cum ar fi stres, anxietate și simptome post-traumatice. Consumul intensiv de știri despre război poate duce la oboseală informațională și la o percepție distorsionată a realității, accentuând sentimentul de nesiguranță și teamă. Oamenii pot deveni desensibilizați față de violența războiului și suferința umană, în special atunci când acestea sunt prezentate în mod repetat pe mass-media și rețelele sociale. Acest lucru poate duce la o diminuare a empatiei și a preocupării față de victimele războiului. Desensibilizarea poate contribui, de asemenea la o divizare între cei care sunt direct afectați de război și cei care îl urmăresc de la distanță, ceea ce face mai dificilă promovarea unui răspuns umanitar și a păcii.

Sursa: <https://www.stimson.org/2022/social-media-misinformation-and-the-prevention-of-political-instability-and-mass-atrocities/>

De altfel, mass-media și rețelele sociale pot amplifica mesajele politice și ideologice, contribuind la polarizarea opiniei publice și, în unele cazuri, la radicalizarea indivizilor. Aceasta poate alimenta conflictele și poate duce la o retorică belicoasă în societate. În plus, informațiile false și manipularea mediatică pot contribui la înrăutățirea percepției asupra războiului și la escaladarea tensiunilor. Pe de altă parte, expunerea la informații despre război prin mass-media și rețelele sociale poate crește conștientizarea problemelor globale și poate încuraja oamenii să se implice în acțiuni civice și umanitare. Accesul la informații în timp real poate ajuta la demascarea abuzurilor și crimelor de război, sporind presiunea asupra guvernelor și organizațiilor internaționale să ia măsuri pentru a proteja drepturile omului și a promova pacea. Este evidentă poziția statelor și implicarea în instaurarea păcii în Ucraina, prin negocieri constante cu Moscova.

Ca urmare, mass-media și rețelele sociale au un impact complex asupra modului în care percepem și trăim războiul în zilele noastre. Pe lângă efectele negative precum stresul, anxietatea și desensibilizarea, aceste canale pot contribui la creșterea conștientizării și implicării civice în problemele legate de război. Este esențial să fim conștienți de aceste efecte și să ne adaptăm comportamentul nostru informațional și emoțional în consecință, pentru a menține sănătatea mintală și a promova o societate pașnică și responsabilă.

Spre deosebire de războaiele trecutului, când informațiile despre război erau limitate și transmise într-un mod mai controlat, ceea ce reducea expunerea directă la evenimente traumatice, în zilele noastre această expunere poate modifica considerabil comportamente și modul de gândire. În timpul războaielor trecute, informațiile erau adesea controlate și filtrate de guverne și instituții mass-media. Acest lucru însemna că populația era expusă într-o măsură mai mică la detalii și imagini explicite ale violenței și suferinței umane. Deși acest lucru poate fi considerat un avantaj în ceea ce privește protejarea sănătății mintale a indivizilor, poate, de asemenea, să ascundă abuzurile și crimele de război. În zilele noastre, efectul de „paradox al conectivității” arată că în pofida accesului facil la informații, oamenii pot fi mai puțin informați și mai puțin capabili să înțeleagă realitatea războiului în contextul său global. Deși tehnologia modernă și rețelele sociale ne permit să fim conectați în permanență la evenimente din întreaga lume, acest lucru nu înseamnă neapărat că suntem mai bine informați. Acest paradox al conectivității poate fi explicat prin faptul că, în timp ce avem acces la o cantitate vastă de informații, de multe ori suntem supuși unei suprasaturări de știri și conținut, care ne împiedică să filtrăm și să înțelegem informațiile relevante și semnificative.

În acest sens, oamenii pot fi mai puțin informați și mai puțin capabili să înțeleagă realitatea războiului în contextul său global, comparativ cu epocile anterioare. În trecut, războaiele erau adesea prezentate în mass-media într-un mod care promova unitatea și solidaritatea națională, cu accent pe eroism și sacrificiu. În era actuală a rețelelor sociale, mesajele sunt mai diverse și mai complexe, iar sentimentul de solidaritate și morală națională poate fi erodat, în special în cazul războaielor care sunt percepute ca fiind nedrepte sau nejustificate. În anumite cazuri, oamenii pot compara războaiele contemporane cu cele trecute, considerându-le mai „nobile” sau „justificate” din cauza unor cauze ideologice sau naționale. Această nostalgie poate fi alimentată de reprezentările romantizate ale războaielor trecute în istorie și cultură și poate ascunde realitatea brutală și complexă a conflictelor armate. Compararea războaielor actuale cu cele trecute evidențiază cât de mult s-au schimbat percepțiile noastre legate de război în era mass-media și a rețelelor sociale. Acest lucru implică o serie de provocări și dileme pentru sănătatea mintală a indivizilor. Astfel, putem vorbi despre consecințe psihologice negative pentru cei care urmăresc în direct războiul. Studiile au arătat că simptomele de stres post-traumatic pot afecta nu doar persoanele direct implicate în război, ci și pe cele care urmăresc evenimentele la distanță. Pot apărea răspunsuri emoționale puternice și polarizarea opiniei publice, alimentate de reacții rapide și emotive pe rețelele sociale. Dacă vorbim despre trauma vicariantă, ne referim la experimentarea simptomelor traumatice ca urmare a expunerii la traumele altora, chiar dacă nu se trăiesc direct aceste evenimente. Cei care urmăresc războiul prin mass-media și rețelele sociale pot experimenta stres, anxietate și simptome post-traumatice, deoarece sunt expuși repetat la imagini și povești ale violenței și suferinței umane. Aceasta poate avea un impact negativ asupra sănătății mintale și a funcționării cotidiene a indivizilor.

De asemenea, expunerea la informații despre război și violență prin mass-media și rețelele sociale poate provoca răspunsuri emoționale intense, cum ar fi furie, tristețe și teamă. Aceste emoții pot fi amplificate de interacțiunea cu alți utilizatori pe rețelele sociale și pot alimenta polarizarea opiniei publice, creând diviziuni și tensiuni în societate. Acest lucru poate face mai dificilă găsirea unui consens și a unor soluții pașnice la conflictele internaționale.

Resursele și politicile publice ar trebui să fie direcționate către prevenirea și tratarea problemelor de sănătate mintală legate de expunerea la violența războiului, prin promovarea responsabilă și critică a informațiilor despre război și violență. Aceasta implică dezvoltarea competențelor pentru a evalua și interpreta sursele de informații, precum și promovarea unui discurs public echilibrat și bazat pe fapte. Într-o lume în care războaiele și conflictele sunt adesea mediatizate și urmărite în timp real, este esențial să se promoveze valorile păcii, dialogului și cooperării internaționale. Acest lucru implică dezvoltarea și susținerea politicilor și inițiativelor care încurajează soluțiile diplomatice și nonviolente la disputele și tensiunile internaționale. Guvernele, organizațiile civile și cetățenii trebuie să colaboreze pentru a combate dezinformarea și manipularea media în contextul războaielor și conflictelor. Acest lucru implică promovarea transparenței, a responsabilității și a eticii în jurnalism și comunicare, precum și dezvoltarea unor strategii de verificare a informațiilor și demascare a știrilor false. Campaniile de informare și programele educaționale pot ajuta la creșterea conștientizării publicului cu privire la tactici de dezinformare, precum și la îmbunătățirea abilității de a detecta și a raporta conținutul fals sau înșelător. Acest lucru poate include instruirea în școli, ateliere și seminarii, precum și utilizarea tehnologiei pentru a identifica și a elimina conținutul fals. Combaterea dezinformării

mării și a manipulării media în contextul războaielor și conflictelor necesită o abordare internațională și coordonată. Organizațiile internaționale, precum Națiunile Unite și Uniunea Europeană, pot juca un rol cheie în promovarea standardelor și a regulilor comune pentru mass-media și rețelele sociale, precum și în sprijinirea cooperării între state și actori non-statali pentru a contracara dezinformarea și a proteja securitatea informațională.

Bibliografie

1. Altheide, D. L. (2006). *Terrorism and the Politics of Fear*. Lanham, MD: Rowman & Littlefield Publishers.
2. Furedi, F. (2007). *The Politics of Fear: Beyond Left and Right*. London: Bloomsbury Academic.
3. Gross, K. (2010). Framing Powerful Emotions: Fear and Enthusiasm in the 2004 Presidential Campaign. In R. Y. Shapiro & L. R. Jacobs (Eds.), *The Oxford Handbook of American Public Opinion and the Media* (pp. 273-286). Oxford: Oxford University Press.
4. Holsti, O. R. (2004). *Public Opinion and American Foreign Policy*. Ann Arbor, MI: University of Michigan Press.
5. Moeller, S. D. (1999). *Compassion Fatigue: How the Media Sell Disease, Famine, War and Death*. London: Routledge.
6. Pew Research Center. (2018). *The Information Needs of Citizens: Where Libraries Fit In*. Retrieved from <https://www.pewresearch.org/internet/2018/07/18/the-information-needs-of-citizens-where-libraries-fit-in/>
7. Silverstone, R. (2007). *Media and Morality: On the Rise of the Mediapolis*. Cambridge: Polity Press.
8. Strozier, C. B., & Flynn, M. (Eds.). (2013). *Trauma and the Memory of Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
9. Walter, B. (2004). The Living Dead: The Construction of People and Place in the Reporting of Genocide. In A. Kuper (Ed.), *Genocide: Its Political Use in the Twentieth Century* (pp. 155-179). New Haven, CT: Yale University Press.

V. RĂZBOIUL HIBRID ÎN ERA DIGITALĂ

Propaganda privind regresia coeficientului de inteligență și războiul hibrid

Anamaria POPESCU

Regresia coeficientului de inteligență este un termen care face referire la scăderea coeficientului de inteligență în timp, un fenomen care este vizibil în unele țări. Cauzele regresiei nu se cunosc în totalitate, însă au fost asociate anumitor cauze, inclusiv poluării, schimbărilor de alimentație și genelor. În contextul subversiunilor politice, regresia coeficientului de inteligență poate fi folosită ca instrument de sabotare a sistemului politic al unui stat, vulnerabilizându-l și manipulându-l și controlându-l mai lesne. În plus, cei care urmăresc sabotarea sistemului politic al unui stat se folosesc de coeficient pentru a justifica politicile și acțiunile autoritare utilizate. Susținând că populația nu este capabilă din punct de vedere intelectual să adopte decizii pertinente, justifică preluarea controlului asupra sistemului politic și limitează libertățile indivizilor. *Este esențial să abordăm cauzele subiacente ale regresiei coeficientului de inteligență – poluarea mediului înconjurător și malnutriția – pentru a împiedica utilizarea fenomenului în procesul de subversiune politică.*

Regresia coeficientului de inteligență poate avea un impact pe termen lung asupra capacităților și potențialului intelctelor populațiilor, care le poate afecta abilitatea de asimilare a cunoștințelor, obține rezultate bune la învățatură și contribui în societate. De asemenea, poate avea consecințe negative economice și sociale, deoarece indivizii care au capacități cognitive reduse reușesc mai greu să aibă succes în viață și să contribuie în comunitățile în care trăiesc.

Această problemă este omniprezentă în diverse forme și poate fi percepută din perspective diverse. Când statisticile arată o regresie a mediei coeficienților globali de inteligență există posibilitatea să nu fie vorba despre modul în care funcționează conștientul, ci subconștientul.

Atunci când li se spune oamenilor că acest coeficient de inteligență a scăzut drastic în ultimii ani li se schimbă percepțiile, concepțiile și sentimentele în funcție de mediu, educație și experiență. Părerile acestora diferă în funcție de ce cred ei că reprezintă coeficientul. Unii ajung să se îngrijoreze cu privire la implicațiile pe care le are regresul coeficientului de inteligență al întregii populații, considerându-l o amenințare la adresa progresului și inovației. Între timp, unii și-ar putea pune problema că scăderea propriului coeficient de inteligență le-ar diminua capacitatea de soluționare a problemelor sau chiar duce la inabilitatea de a-și învăța proprii copii noțiuni de bază și modalități de adaptare la situații inedite. Unii ar ajunge să creadă că regresul coeficientului ar putea scădea calitatea vieții. Alții sunt sceptici cu privire la importanța coeficientului ca indicator al nivelului de inteligență și pun la îndoială acuratețea și fiabilitatea statisticilor însele. Ar putea ar-

Sursa: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_156338.htm

gumenta că testele de inteligență sunt părtinitoare, nu au capacitatea de a măsura cu acuratețe întregul spectru de inteligență al unei persoane și că parametrii variază în funcție de context și perspectivă.

Cu toate acestea, unii consideră că scăderea acestui coeficient se datorează unor probleme mai ample și mai vechi ale societății sau mediului, precum expunerea îndelungată la toxine și scăderea accesului la educație și resurse.

Ca o concluzie, reacțiile cu privire la regresul coeficientului de inteligență diferă în funcție de percepțiile valorile și perspectivele indivizilor.

Propaganda este un mijloc de comunicare care este creat cu scopul influențării concepțiilor, opiniilor și comportamentelor persoanelor într-o anumită direcție. Cum nu există un răspuns general valabil cu privire la motivele pentru care propaganda promovează scăderea mediei coeficientului de inteligență, există unele cauze specifice care contribuie la acest proces:

1. Control: Propaganda este deseori folosită ca instrument de control. Cei care dețin puterea încearcă să limiteze inteligența și abilitățile de gândire critică ale populației în general, cu scopul exercitării puterii și influenței.

2. Dezbină și cucerește: Propaganda este folosită pentru a crea rupturi în interiorul grupurilor de persoane, vulnerabilizându-i ca să poată fie controlați și manipulați. Prin promovarea regresului coeficientului de inteligență, propaganda ar induce un sentiment de superioritate celor care se consideră mai inteligenți, aspect care ar genera diferențe și mai mari, precum și conflicte sociale.

3. Dezinformare: Propaganda este utilizată cu scopul răspândirii de informații false sau înșelătoare, determinând persoanele să adopte decizii proaste sau să se implice în comportamente vătămătoare. Prin promovarea regresului coeficientului de inteligență propaganda poate da naștere deznădejdi și apatiei în rândul populației, determinând-o să nu mai încerce să selecteze informații reale sau să întreprindă acțiuni pentru a-și îmbunătăți statutul.

Războiul hibrid este o formă de luptă care combină tacticile militare cu cele civile, precum propaganda, războiul cibernetic și subversiunea politică. Pe lângă propagandă, care favorizează scăderea mediei coeficientului de inteligență, există și alte instrumente hibride care se utilizează în scop similar:

1. Campaniile de dezinformare: Răspândirea de informații false sau înșelătoare manipulează opinia publică și generează confuzie și neîncredere. Campaniile de dezinformare se pot folosi pentru a reduce nivelul de încredere în autorități și instituții, dezbina grupuri diverse sau da naștere la situații haotice.

2. Atacurile cibernetice: Utilizarea computerelor și rețelelor informatice pentru a întrerupe și dezafecta infrastructuri critice, sustrage informații sensibile, și răspândi propagandă și dezinformare. Atacurile cibernetice se utilizează pentru a crea confuzie, întrerupe comunicațiile și submina încrederea în instituții.

3. Subversiuni politice: Modul în care procesele și instituțiile politice sunt discret influențate cu scopul îndeplinirii unor obiective specifice. Subversiunea politică poate presupune sprijinirea de grupări și partide extremiste, infiltrarea în interiorul guvernelor și instituțiilor sau implicarea în operațiuni clandestine pentru a influența opinia publică.

4. Presiune economică: Utilizarea unor instrumente economice, precum sancțiunile sau restricțiile comerciale cu scopul influențării comportamentelor țărilor și organizațiilor. Presiunea economică poate fi utilizată pentru a crea instabilitate economică sau obliga statele să adopte anumite politici.

Războiul hibrid este un fenomen complex, în continuă evoluție, existând instrumente multiple care pot fi utilizate pentru a atinge obiective specifice. Soluția este să se mențină în atenție potențialele amenințări și să se elaboreze strategii eficiente care să le contracareze.

Iată câteva combinații între regresul coeficientului de inteligență și metodele menționate mai sus:

1. Campanii de dezinformare și propagandă pentru regresul coeficientului de inteligență ar putea avea un efect puternic și distructiv asupra opiniei publice și procesului de adoptare a deciziilor. Dacă oamenii consideră că sunt mai puțin inteligenți sau mai puțin capabili de a adopta decizii documentate, sunt dispuși să creadă informațiile ca atare, putând fi mai ușor manipulați. Mai mult, dacă oamenii consideră că inteligența reprezintă ceva care nu poate fi schimbat și îmbunătățit, este foarte probabil ca aceștia să nu încerce să caute informații veridice sau să dezvolte o gândire critică sau o capacitate de analiză, ceea ce ar genera un cerc vicios în care campaniile de dezinformare se pot desfășura mai lesne, creând mai multă confuzie și neîncredere. Deci, combinația dintre campaniile de dezinformare și propagandă pentru regresul coeficientului de inteligență este o strategie foarte eficientă și periculoasă utilizată de cei care încearcă să manipuleze opinia publică pentru a-și atinge scopul.

2. Atacuri cibernetice combinate cu propagandă pentru regresia coeficientului de inteligență se pot manifesta astfel:

- *Malware care afectează cogniția:* Malware reprezintă programe dăunătoare care sunt elaborate

pentru a afecta sau scoate din funcțiune computere și sisteme informatice. Atacatorii cibernetici au capacitatea de a concepe programe speciale care să afecteze cogniția, precum pierderi de memorie sau confuzie. Dacă aceste programe ar infecta mai multe computere ar putea avea un impact amplu asupra cogniției.

• *Emailuri de tip phishing de propagandă sau cu scopul de a verifica coeficientul de inteligență:* Emailurile de tip phishing sunt emailuri false care sunt concepute să arate exact ca cele adevărate provenite din surse de încredere. De cele mai multe ori conțin link-uri către site-uri false sau malware care infectează computerele. Atacatorii cibernetici folosesc emailuri de tip phishing cu scopul de a manipula persoane astfel încât să divulge informații private sau informații medicale private privind sănătatea mintală, care să fie utilizate în diverse scopuri. Țintind anumite grupuri sociale, precum persoane care au deja probleme cognitive sau cei care sunt vulnerabili la campanii de dezinformare, activitățile de tip phishing s-ar putea dovedi foarte eficiente.

• *Întreruperea sistemelor educaționale:* Sistemele educationale se bazează din ce în ce mai mult pe tehnologie, iar atacatorii cibernetici le pot afecta prin diverse metode. Spre exemplu, ar putea lansa atacuri de tip *Distributed Denial of Service (DDoS)*, care cauzează supraîncărcarea site-urilor educative, împiedicând beneficiarii să acceseze materiale educaționale. De asemenea, ar putea ataca platforme de învățare online, folosind malware care afectează cogniția, promovează informații false sau chiar soluții pentru a compensa pentru coeficienți de inteligență scăzuți (spre exemplu, utilizarea inteligenței artificiale pentru soluționarea de probleme).

Combinând atacurile cibernetice cu propaganda pentru regresia coeficientului de inteligență poate reprezenta un instrument foarte puternic pentru cei care urmăresc să manipuleze opinia publică și să își atingă obiectivele.

3. Există posibilitatea ca regresia coeficientului de inteligență să fie utilizată pentru a exercita presiuni economice, însă nu se cunoaște precis prin ce fel de mijloace s-ar putea întâmpla acest lucru. Unul din acestea ar fi prin diminuarea productivității forței de muncă. Un coeficient scăzut de inteligență este asociat unei educații precare și unui randament scăzut la locul de muncă, care ar putea duce la scăderea productivității forței de muncă în ansamblul ei. Aceste acțiuni ar putea pune presiuni pe economie dacă se ajunge la scăderea producției economice, diminuarea competitivității și o rată ridicată a șomajului.

Dacă regresia coeficientului de inteligență este legată de poluarea mediului sau malnutriție, ar putea avea un impact semnificativ asupra economiei. Spre exemplu, dacă acești factori cresc costurile serviciilor medicale sau scad nivelul forței de muncă, atunci se va exercita presiune asupra economiei.

În cele din urmă, dacă un guvern autoritar utilizează regresia coeficientului de inteligență ca justificare pentru limitarea libertății indivizilor sau se implică în politici care dăunează progresului economic, generează presiuni pe acest palier.

Dincolo de poluarea mediului înconjurător și malnutriție iată alte 12 posibile cauze ale regresului coeficientului de inteligență:

1. Lipsa somnului – insomniile au fost asociate scăderii abilităților cognitive, inclusiv rezultate scăzute la testele de inteligență.

2. Stresul – expunerea prelungită la stres dăunează creierului, încetinind cogniția.

3. Leziunile la nivelul capului – traume la nivelul creierului precum contuziile pot cauza deficite cognitive pe termen lung, inclusiv regresia coeficientului de inteligență.

4. Consumul de substanțe dăunătoare – consumul de alcool și droguri, cu preponderență opioide dăunează cogniției, mai ales în rândul tinerilor.

5. Bolile cronice, precum bolile autoimune sau infecții duc la inflamarea creierului și scăderea capacităților cognitive.

6. Izolarea socială – inabilitatea de a interacționa cu societatea și izolarea dăunează capacităților cognitive și de socializare, inclusiv coeficientului de inteligență, diminuându-l.

7. Mediul toxic – expunerea la toxinele din mediu, precum plumb sau mercur afectează dezvoltarea creierului.

8. Genele – unele afecțiuni genetice, precum sindromul Down sau sindromul X fragil sunt asociate cu dizabilitatea intelectuală.

9. Îmbătrânirea – pe măsură ce indivizii înaintază în vârstă, există posibilitatea ca abilitățile lor cognitive să încetinească.

10. Lipsa educației – accesul limitat la educație sau educația de slabă calitate limitează capacitățile cognitive.

11. Lipsa de stimulare a minții, cum ar fi accesul limitat la inovație sau experiențe inovative reduce capacitățile cognitive.

12. Traume – experiențele traumatizante precum abuzul fizic sau emoțional au un impact negativ asupra cogniției și pot cauza regresia coeficientului de inteligență.

Combaterea propagandei care dăunează coeficientului de inteligență necesită o abordare multiplă, care să identifice soluții atât pentru cauzele regresiei coeficientului de inteligență, cât și pentru combaterea modalităților prin care propaganda se răspândește și este înțeleasă. Iată câteva strategii care pot fi aplicate:

- **Educație și conștientizare:** Educarea publicului cu privire la impactul pe care îl are regresia coeficientului de inteligență și cum poate fi exploatat, ar crește atenția asupra daunelor produse și ar capacita indivizii să ia măsuri în consecință.

- **Gândire critică și educația referitoare la mass-media:** Încurajarea dezvoltării gândirii critice și educația privind mass-media ajută indivizii să facă diferența între informațiile reale și cele false, diminuând impactul propagandei asupra coeficientului de inteligență.

- **Verificarea informațiilor** și a surselor acestora contribuie la contracararea diseminării informațiilor false și a propagandei, diminuând impactul acesteia.

- **Cercetare științifică și politici bazate pe dovezi:** Este necesară efectuarea de studii și cercetări științifice referitoare la cauzele scăderii coeficientului de inteligență și elaborarea unor politici bazate pe dovezi, care să reprezinte soluții și care să prevină regresia coeficientului de inteligență.

- **Sprijinul comunității:** Sprijinind comunitățile care sunt afectate de regresia coeficientului de inteligență și punându-le la dispoziție resurse, facilitează reducerea impactului negativ asupra capacităților cognitive și încetinește procesul de regresie.

- **Sănătatea mintală și bunăstarea:** menținerea sănătății mintale și a bunăstării ajută indivizii să facă față mai ușor stresului și traumelor, diminuând impactul acestora asupra capacităților cognitive și a coeficientului de inteligență.

Beneficiile propagandei care duce la scăderea coeficientului de inteligență ar depinde de context și de motivele care se află la baza acesteia. Cu toate acestea, în general, cei care beneficiază de propaganda care duce la scăderea coeficientului de inteligență sunt indivizi sau grupuri de indivizi interesați de menținerea unui anumit status quo sau cei care urmăresc să obțină putere și control prin dezinformare.

Cele mai vulnerabile categorii vizate sunt cei marginalizați sau dezavantajați, spre exemplu cei care fac parte din comunități cu venituri mici, comunități de culoare sau cei care locuiesc în areale care promovează una sau mai multe din cauzele regresiei. Aceste grupuri sunt predispuse la impactul negativ pe care îl are propaganda care duce la regresia coeficientului de inteligență.

Efectele propagandei care duce la scăderea coeficientului de inteligență includ scăderea încrederii publicului în știință și cercetare, precum și diminuarea înțelegerii cauzelor regresiei coeficientului, ceea ce ar genera lipsa de acțiune în identificarea unor soluții la problemă, rezultând o intensificare a procesului de regresie în rândul comunităților vulnerabile.

Propaganda care duce la scăderea coeficientului de inteligență poate avea și efecte inverse. Spre exemplu, ar putea genera sensibilizarea opiniei publice, care s-ar mobiliza și ar analiza cauzele procesului de regresie. De asemenea, ar putea avea efecte adverse asupra celor care fac propagandă, pierzându-și credibilitatea și încrederea.

În plus, ar oferi sprijin suplimentar politicilor și inițiativelor destinate îmbunătățirii condițiilor de mediu și sociale care contribuie la regresia coeficientului de inteligență, în cele din urmă reușind să combată intențiile propagandistice.

Pe front, propaganda care duce la scăderea coeficientului de inteligență are impact asupra capacităților cognitive ale combatanților, care ar avea efect negativ asupra randamentului și capacității de decizie ale acestora. Militari expuși la propaganda care duce la scăderea coeficientului de inteligență pot fi mai ușor influențați prin dezinformare și ajung să ia decizii în detrimentul propriu sau în detrimentul unităților din care fac parte sau al misiunilor pe care le desfășoară. Aceste acțiuni ar putea avea efect asupra rezultatului luptelor sau chiar al campaniilor militare. Cu toate acestea, impactul propagandei care duce la scăderea coeficientului de inteligență asupra frontului de luptă ar depinde de anumiți factori, inclusiv contextul, rezistența militarilor, capacitatea comandanților de a contracara propaganda și sprijini militarii care sunt afectați de unul sau mai mulți factori care contribuie la scăderea coeficientului de inteligență.

Impactul propagandei care duce la scăderea coeficientului de inteligență pe frontul de luptă este complex, depinzând de diversitatea factorilor, care este dificil de prevăzut. Totuși, este foarte important – comandanții trebuie să fie conștienți de impactul pe care propaganda îl are asupra capacităților cognitive ale militarilor și să întreprindă demersuri ca să combată dezinformarea și să vină în sprijinul sănătății mintale și fizice a militarilor.

Nu este etic să influențezi propaganda care duce la scăderea coeficientului de inteligență în beneficiul propriu, deoarece presupune acțiuni de dezinformare dăunătoare indivizilor și comunităților. Însă aceste lucruri se întâmplă și sunt dificil de controlat într-o lume interconectată. Pe de altă parte, conștientizarea problemei și promovarea politicilor și inițiativelor destinate optimizării condițiilor care contribuie la regresia coeficientului de inteligență pot avea efecte adverse – atrag atenția asupra grupurilor vulnerabile, expunându-le în fața entităților răufăcătoare.

Este foarte importantă promovarea gândirii critice și educației cu privire la mass-media, deoarece acestea ajută indivizii să recunoască și combată dezinformarea și propaganda. Prin promovarea informațiilor veridice, perspectivelor multiple, și încurajarea indivizilor să aibă o gândire critică referitoare la informațiile pe care le „consumă”, putem împiedica răspândirea propagandei dăunătoare și promova o societate mai implicată și mai informată.

Unii ar putea interveni și spune că o societate cu un coeficient de inteligență ridicat este dificil de controlat, însă o societate slabă intelectual se poate transforma într-una dezastruoasă atunci când este pusă în fața războiului hibrid. Este esențial ca liderii să aleagă cu atenție o strategie unică și să o aplice consecvent în societate.

O societate cu un coeficient de inteligență ridicat rezistă în fața războiului hibrid, cu toate că nu este ușor de guvernat și nici previzibilă. Fără îndoială că acesta este motivul pentru care majoritatea sistemelor politice preferă să comande, controleze și coordoneze, acțiuni care reprezintă modalități de creștere a previzibilității.

Biografiile autorilor

Prof. dr. Ionuț COJOCARU

Este doctor în istorie. A publicat numeroase studii și volume despre istoria Turciei și a spațiului balcanic, având multiple apariții în presă pe acest subiect. În prezent este conferențiar universitar la Universitatea „Politehnica” din București, dar și membru asociat la Secția de Științe Istorice și Arheologice din cadrul Academiei Oamenilor de Știință din România. Dintre cărțile publicate amintim: *Colonizatori în Colonie* (2022), *Balkanii vol. I* (2020), *Prin noi înșine! O istorie a partidului național liberal* (2019), *Ion I. C. Brătianu*, Ioan Scurtu (2017), *Turcia de la Atatürk la Erdoğan* (2016), *România și Turcia actori importanți în sistemul de relații interbelice (1918-1940)* (2014), *România-Turcia 1923-1938. Documente vol I* (2011).

Mihai CISTELICAN

Absolvent al Facultății de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării din cadrul Universității Babeș-Bolyai Cluj, Mihai Cistelican publică în anul 2021 volumul *Publicistica lui Ion Brad*, cu o prefată de Ilie Rad, initial teză de doctorat; de asemenea, este coeditor a trei volume. În presă debutează la cotidianul *Ziua de Cluj*, însă a mai scris și la *Monitorul de Cluj*, *Tribuna*, *Vatra veche* sau *Studia Universitatis Babeș-Bolyai Ephemerides*. Din 2018 colaborează cu www.stiripesurse.ro, fiind pasionat de teme politice sau culturale.

Andreea-Cristina STANCA

Licențiată în relații internaționale și studii europene la Școala Națională de Studii Politice și Administrative, București, cu lucrarea de diplomă „*Specificitatea armatei israeliene: particularități și influența în politică*”. A participat la un program masteral de Diplomatie și Negocieri la Școala Națională de Studii Politice și Administrative. A participat la proiectul *YOUTHPASS The Youth Creative Academy*, la Cabris, în Franța, care a avut ca scop identificarea și aplicarea unor metode creative de învățare și exprimare, care să contribuie în dezvoltarea abilităților tinerilor în timpurile în care digitalizarea și globalizarea devin din ce în ce mai prezente. A participat la Școală de vară și cursuri modulare la Centrul de Studii Israeliene „Theodor Herzl”.

Eva J. Koulouriotis (Grecia)

Este analist politic grec, specializat în Orientul Mijlociu. Este de asemenea scriitoare și comentator la diverse instituții internaționale.

www.evakoulourioti.com

Hei Sing Tso (China)

Este un analist cu experiență pentru geopolitica globală, în special cea legată de China, Eurasia și Asia Pacific. Este licențiat în drept cu diplomă de onoare din cadrul Universității City, din Hong Kong. Deține certificat postuniversitar în drept internațional, Universitatea din Edinburgh, Scoția, absolvent de Master în Studii Religioase, la Universitatea din Chester, Regatul Unit.

Actualmente este coordonator în cadrul *Society for Advanced Study of International Relations* (un think tank din Hong Kong de politici internaționale care publică un raport electronic bilunar în chineză) Președinte al *Guiguzi Stratagem Learning* (o firmă de formare pentru învățarea stratagemei tradiționale chineze) Director *Connectstrategy Consulting*, o firmă de consultanță care promovează legăturile guvernamentale și de afaceri cu China, Taiwan, Hong Kong și Macao.

Mohammad Al Mokdad (Liban)

Este doctorand în geopolitică (2021-prezent) la PSG IKI - Franța și în Relații Internaționale și Diplomatie la CEDS - Franța, (2021-prezent), Anterior a încheiat studiile de masterat în domeniul „Politici Sociale” (2019-2021), în cadrul Universității Libaneze pentru Studii Strategice și Diplomatie, (2017-2019). Este absolvent de Studii Militare, la Colegiul Militar.

Cunoaște limbile arabă, engleză, franceză și italiană. Este absolvent a numeroase cursuri militare, de diplomatie, ordine publică și securitate în Liban și în străinătate.

Aditya Thorat (India)

Pasionat de afaceri globale, dorește să se implice în domenii în care poate veni cu soluții interdisciplinare pentru a rezolva problemele globale contemporane. Este student la Politică Externă și Economie. Dorește să lucreze în domenii care să-i ofere experiență în lumea reală în relațiile internaționale.

Are o bază solidă în cercetare și aptitudini de a scrie. În 2023 va începe cursurile Elliott School, una dintre cele mai importante școli de afaceri internaționale din lume. situată în inima orașului Washington, D.C., precum și Universitatea George Washington. Se dedică promovării bunăstării umane. A participat la 20 de conferințe și și-a folosit abilitățile de a scrie la redactarea discursurilor, declarațiilor, proiectelor de rezoluție și comunicatelor de presă.

Dr. Leliana PÂRVULESCU

Este Președinte Zivac Group și al Centrului de Cercetare și Prevenire a Bioterorismului în România; PhD în inginerie genetică, PhD în intelligence și securitate națională, expert în analiză comportamentală.

Este psiholog clinician și psiholog specializat în psihologie aplicată în domeniul securității naționale și în *psychological profiler*, *psiholog criminalist*, sociolog, *trainer atestat de Ministerul Educației și Ministerul Muncii*.

Fiind preocupată de înțelegerea omului și explicarea comportamentului uman, pregătirea științifică riguroasă, permițându-i abordarea comportamentului uman din punct de vedere genetic, psihologic, comportamental, are ca rezultat publicarea a numeroase studii de cercetare, cărți, articole.

Abilitățile deosebite în analiza și evaluarea comportamentală au dus la identificarea și expertizarea multor cazuri de comportamente deviate legate de infracțiuni, crime, fraudă, înșelătorie.

Mii de oameni au participat la cursurile pe care le ține frecvent în domeniul Analizei și Evaluării Comportamentale, Business Intelligence, Criminal Profiling, Business Profiling și în domeniul dezvoltării personale.

Anamaria POPESCU

A absolvit Colegiul Pedagogic "Spiru C. Haret" din Buzău. A absolvit studii superioare la BFI Vienna, Universitatea de Economie, Management și Finanțe și deține certificat de absolvire la Institutul pentru Intelligence Competitiv din Germania. Are o vastă experiență în Psihologia Analizei de Intelligence, strategii, arhitectură, coordonare și analiză în domeniul operațiilor Humint, instrumente psihice; război informațional, capcane analitice, programarea minții și echilibrul creativității, instrumente hibride pentru modificarea sistemelor - propagandă, înșelăciune și sabotaj - măsuri și contramăsuri.

Dr.ing. Stelian TEODORESCU

Este inginer de aviație și pe timpul studiilor doctorale a fost admis în cadrul Proiectului SmartSPODAS - Rețea transnațională de management integrat al cercetării doctorale și postdoctorale inteligente în domeniile „Științe militare”, „Securitate și informații” și „Ordine publică și siguranță națională” – Program de formare continuă a cercetătorilor de elită – „SmartSPODAS”, în acest context participând la diverse activități de cercetare, printre acestea fiind și cele organizate de CRISMART în Suedia.

Pe parcursul primei părți a carierei a îndeplinit diverse funcții de execuție și conducere în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în cea de a doua parte a carierei a îndeplinit funcții de execuție și de conducere în cadrul Ministerului Apărării Naționale. A participat la diverse activități de cooperare la nivel național și internațional, dobândind experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul universitar (studii de licență și postuniversitare).

PULSUL

GEOSTRATEGIC

Editori: Pompilia VLĂDESCU și Stelian TEODORESCU

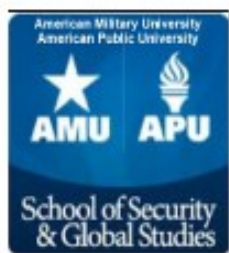
ISSN: 1843-701X

Fondat în anul 2007 | București

Parteneri

**STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE**

Începând cu Decembrie 2010 PULSUL GEOSTRATEGIC este înregistrat în catalogul internațional INDEX COPERNICUS JOURNAL MASTERS LIST. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.